

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ ОПШТИНЕ КАЊИЖА за период 2024 – 2026. године

1. УВОД

Општина Кањижа потписала је Европску повељу о родној равноправности на локалном нивоу 30. марта 2023. године,¹ чиме је локална самоуправа исказала спремност да унапреди локалне политике и поступање у области родне равноправности и положаја жена у општини.

Европска повеља на локалном нивоу је документ који политички обавезује, али је уједно и практичан алат који помаже локалним самоуправама да у своје политике уграде принцип родне равноправности и људских права. Сви градови и општине који потпишу Европску повељу за родну равноправност на локалном нивоу обавезују се да ће припремити акциони план у року од две године у којем ће одредити приоритете, активности и определити средства за спровођење планираних активности, у складу са начелом бр. 6 ове повеље.

У складу са тим, као и у складу са обавезама које проистичу из Закона о родној равноправности, општина Кањижа оформила је Радну групу за израду Локалног акционог плана за унапређење родне равноправности у општини Кањижа за период 2023-2026. године, одлуком бр. 02-346/2022 од 10. новембра 2022. године.

Граматичка употреба мушког или женског рода у променљивим речима у вези са занимањима, звањима и именовањима, односи се на мушкарце и жене, без дискриминације.

¹ Објављено у Службеном листу општине Кањижа бр. 3/2023 од 31. марта 2023. године

2. МЕЂУНАРОДНИ И НАЦИОНАЛНИ ЗАКОНСКИ ОКВИР РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Законодавни оквир за израду Локалног акционог плана за родну равноправност (у даљем тексту: ЛАП) чине међународни ратификовани уговори и национални прописи о родној равноправности и забрани дискриминације, као и Закон о планском систему са пратећим подзаконским документима.

2.1. Међународни правни оквир родне равноправности

Међународни правни оквир у области родне равноправности и заштите жена од дискриминације чине међународни уговори о људским правима, који гарантују право на равноправност и недискриминацију. Универзални међународни антидискриминациони правни оквир чине конвенције Уједињених нација (УН) о људским правима и забрани дискриминације:

- ✓ *Универзална декларација о људским правима (1948);²*
- ✓ *Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966);³*
- ✓ *Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1966);⁴*
- ✓ *Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације (1965);⁵*
- ✓ *Конвенција Уједињених нација о укидању свих облика дискриминације жена (1979);⁶*
- ✓ *Конвенција Уједињених нација о правима детета (1989);⁷*
- ✓ *Конвенција о правима особа са инвалидитетом (2006).⁸*

Конвенција Уједињених нација о укидању свих облика дискриминације жена (CEDAW) најважнији је универзални документ о правима жена, а њен општи оквир чине

² Генерална скупштина Уједињених нација, Париз 10.12.1948.

³ Закон о ратификацији Међународног пакта о грађанским и политичким правима, „Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори“, бр. 7/71.

⁴ Закон о ратификацији Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, „Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори“, бр. 7/71

⁵ Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о укидању свих облика расне дискриминације, „Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори“, број 31/67.

⁶ Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о елиминацији свих облика дискриминације жена, „Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори“, број 11/81

⁷ Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета, „Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори“, бр. 15/90 и „Сл. лист СРЈ – Међународни уговори“, бр. 4/96 и 2/97

⁸ Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом, „Сл. гласник РС – Међународни уговори“, бр. 42/2009.

остваривање суштинске једнакости жена и мушкараца, забрана дискриминације жена и обавезе држава потписница. Према одредбама CEDAW, конвенције, дискриминација жена означава свако разликовање, искључивање или ограничавање на основу пола, са циљем или последицом угрожавања или онемогућавања признавања, остваривања или вршења људских права и основних слобода жена на политичком, економском, друштвеном, културном, грађанском или другом пољу, без обзира на њихово брачно стање, на основу равноправности мушкараца и жена.⁹ У циљу постизања *de iure* и *de facto* једнакости, неопходно је препознати разлике између жена и мушкараца, уважити разлике и мењати окружења у којима су жене у неповољнијем положају и стварати услове за једнаке могућности, једнак приступ и једнаке резултате за жене и мушкарце.

На регионалном нивоу, за Србију су значајни документи Савета Европе¹⁰ о људским правима, недискриминацији и родној равноправности:

- ✓ *Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода* (1950) представља најважнији регионални документ о људским правима. Овом конвенцијом је забрањена дискриминација у уживању права и слобода гарантованих конвенцијом по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, религија, политичко или друго уверење, национално или друштвено порекло, повезаност са националном мањином, имовно стање, рођење или други статус.¹¹ Протоколом бр. 12 (2000) уз конвенцију омогућено је да се заштита од дискриминације може тражити у вези са кршењем било ког права које је гарантовано националним законодавством.
- ✓ *Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција, 2011)*¹² донета је са циљем успостављања нулте толеранције на насиље према женама и насиље у породици, као и да допринесе сузбијању свих облика дискриминације према женама и промовише суштинску једнакост жена и мушкараца. Насиље према женама означава се као кршење људских права и облик дискриминације жена.

⁹ Члан 1. CEDAW

¹⁰ Република Србија је од 2003. године чланица Савета Европе и ратификовала је велики број конвенција Савета Европе

¹¹ Члан 14. ЕКЉП

¹² Закон о ратификацији Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици, „Сл. гласник РС - Међународни уговори“, бр. 12/2013

- ✓ *Европска Повеља о родној равноправности на локалном нивоу (2006)*¹³ заснована је на следећим начелима: 1) равноправност жена и мушкараца је фундаментално право; 2) да би родна равноправност била загарантована, морају се решавати питања вишеструке дискриминације и хендикепа; 3) подједнако учешће жена и мушкараца у процесима одлучивања је предуслов за демократско друштво; 4) елиминисање родних стереотипа је фундаментално за постизање равноправности између жена и мушкараца; 5) укључивање родних ставова у све активности локалне и регионалне управе је неопходно у процесу побољшања равноправности између жена и мушкараца и 6) правилно обезбеђивање ресурса за акциони план и програм је неопходан алат у унапређивању родне равноправности.

2.2. Национални законодавни оквир родне равноправности

Национални правни оквир забране дискриминације и родне равноправности у Републици Србији солидно је развијен и у великој мери усаглашен са међународним стандардима.

*Уставом Републике Србије*¹⁴ забрањена је дискриминација и прописано је да су пред Уставом и законом сви једнаки, као и да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације.¹⁵ Забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.¹⁶ Са аспекта положаја жена, веома је важно што је Уставом изричито прописано да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су у суштински неједнаком положају са другим грађанима.¹⁷ Уставом Републике Србије прописано је да држава јемчи равноправност жена и мушкараца и развија политику једнаких могућности.¹⁸

¹³ Текст Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу доступан је на српском језику на: <https://ravnopravnost.org.rs/wp-content/uploads/2017/03/Evropska-povelja-o-rodnoj-ravnopravnosti-na-lokalnom-nivou.pdf>

¹⁴ „Службени гласник РС“, бр. 98/2006

¹⁵ Члан 21. ст. 1. и 2. Устава Републике Србије

¹⁶ Члан 21. став 3. Устава Републике Србије

¹⁷ Члан 21. став 4. Устава Републике Србије

¹⁸ Члан 15. Устава Републике Србије

*Закон о забрани дискриминације*¹⁹ је општи закон којим је успостављен свеобухватан систем заштите од дискриминације. Овим законом је уређена општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације, као и поступци заштите од дискриминације.²⁰ Прописани облици дискриминације су непосредна и посредна дискриминација, повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње и узнемиравање, понижавајуће поступање и полно и родно узнемиравање и навођење на дискриминацију.²¹ Вишеструка дискриминација је тежак облик дискриминације и дефинисана је као дискриминација лица на основу два или више личних својстава без обзира на то да ли се утицај поједних личних својстава може разграничити (вишеструка дискриминација) или се не може разграничити (интерсекцијска дискриминација).²²

Прописани су и посебни случајеви дискриминације,²³ између осталог, дискриминација на основу пола, рода и родног идентитета,²⁴ која постоји ако се поступа противно начелу родне равноправности, односно, начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота. Забрањено је ускраћивање права или јавно или прикривено признавање погодности у односу на пол, односно, род и родни идентитет или због промене пола, односно, прилагођавања пола родном идентитету, као и због трудноће, породилског одсуства, одсуства ради неге детета или посебне неге детета. Забрањено је и физичко и друго насиље, експлоатација, изражавање мржње, омаловажавање, уцењивање и узнемиравање с обзиром на пол, односно, род и родни идентитет, као и јавно заговарање, подржавање и поступање у складу са предрасудама, обичајима и другим друштвеним обрасцима понашања који су засновани на идеји подређености или надређености полова, односно, стереотипних улога полова.

¹⁹ „Службени гласник РС“, бр. 22/2009 и 52/2021

²⁰ Дискриминација је дефинисана као свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, роду, родном идентитету, сексуалној оријентацији, полним карактеристикама, нивоом прихода, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним или претпостављеним личним својствима. Члан 2. став 1. тачка 1. ЗЗД

²¹ Чл. 5-12. ЗЗД

²² Члан 13. став 1. тачка 5. ЗЗД

²³ Чл. 15-27 ЗЗД

²⁴ Чл. 20. ЗЗД

*Законом о родној равноправности*²⁵ прописане су мере политике за остваривање и унапређивање родне равноправности, врсте планских аката у области родне равноправности и начин извештавања о њиховој реализацији, институционални оквир за остваривање родне равноправности, надзор над применом закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређивање родне равноправности. Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, једнаке могућности и права у приступу робама и услугама, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање биолошких, друштвених и културолошки формираних разлика између мушкараца и жена и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и уставним одредбама.

Законом је операционализован процес увођења родне перспективе прописивањем обавезе усвајања посебних мера, родно одговорног буџетирања, прикупљања родно сензитивних података и усвајања планских аката. Прописано је да мере за остваривање и унапређивање родне равноправности подразумевају стварање једнаких могућности за учешће и равноправан третман жена и мушкараца у области рада, запошљавања и samozapoшљавања, социјалне и здравствене заштите, образовања, васпитања, науке и технолошког развоја, информационо-комуникационих технологија и информационог друштва, одбране и безбедности, саобраћаја, енергетике, заштите животне средине, културе, јавног информисања, спорта, у органима управљања и надзора и њиховим телима, политичког деловања и јавних послова, сексуалног и репродуктивног здравља и права, приступа роби и услугама. Утврђена је обавеза усвајања националне стратегије и акционог плана за родну равноправност, акционог плана за родну равноправност јединице територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, обавеза органа јавне власти и послодаваца да у своје планове и програме рада унесу део о родној равноправности, као и обавеза усвајања плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности.

Законом о родној равноправности прописано је да се у јединици локалне самоуправе образују тела за родну равноправност и то:

²⁵ „Службени гласник РС“, бр. 52/2021

1) *комисија за родну равноправност* у скупштини јединице локалне самоуправе, као стално радно тело скупштине, које чине одборници, а све акте који се упућују скупштини разматра из родне перспективе;

2) *савет за родну равноправност* се образује у органима управе јединице локалне самоуправе, а чине га именована или постављена лица, представници установа, органа и организација у областима значајним за родну равноправност и спречавање и сузбијање родно заснованог насиља, прати стање у области родне равноправности, иницира и предлаже мере за унапређење родне равноправности. У раду савета обавезно учествују и лица задужена за родну равноправност у органима управе јединице локалне самоуправе, која тим саветима пружају стручну и административно-техничку потпору у раду.

Ова тела за родну равноправност сарађују међусобно као и са свим другим телима за родну равноправност на нивоу јединице локалне самоуправе, аутономне покрајине и Републике Србије. Актима скупштине јединице локалне самоуправе ближе се уређују избор, надлежности и начин рада тела за родну равноправност.²⁶ Поред тога, органи јавне власти који имају више од 50 запослених и радно ангажованих лица, дужни су да из реда својих запослених одреде лице задужено за родну равноправност у складу са својим актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места.²⁷

Лице задужено за родну равноправност: 1) прати спровођење политика и мера за остваривање и унапређивање родне равноправности из делокруга органа у којем су запослени; 2) прати стање о полној структури запослених и радно ангажованих лица у органу у коме су одређени и саставља извештаје о утврђеном стању у погледу достигнутог нивоа остваривања родне равноправности у области из делокруга органа; 3) доставља извештаје из тачке 2. овог става руководиоцу органа, које орган јавне власти, након доношења, доставља министарству; 4) сарађује са министарством и телима за родну равноправност на питањима значајним за остваривање и унапређивање родне равноправности; 5) припрема податке, анализе и материјале потребне за рад тела за родну равноправност; 6) обавља и друге послове у складу са актом о одређивању лица задуженог за родну равноправност. Лица задужена за родну равноправност морају бити обучена за обављање наведених послова. Министарство у сарадњи са Националном академијом за јавну управу ближе уређују програм и начин обуке лица задужених за родну равноправност, у складу са законом.²⁸

²⁶ Члан 63. ЗРР

²⁷ Руководилац органа јавне власти за лице задужено та родну равноправност одређује руководиоца организационе јединице у чијој надлежности су послови који се односе на вођење евиденција у области рада. О одређивању лица задуженог за родну равноправност и о свакој промени овог лица органи јавне власти обавештавају министарство.

²⁸ Члан 64. ЗРР

Према Закону о локалној самоуправи,²⁹ локална самоуправа је право грађана да непосредно и преко слободно изабраних представника управљају јавним пословима од непосредног, заједничког и општег интереса за локално становништво, као и право и обавеза органа локалне самоуправе да у складу са законом, планирају, уређују и управљају јавним пословима који су у њиховој надлежности и од интереса за локално становништво.³⁰ У вршењу своје надлежности, јединица локалне самоуправе доноси прописе самостално, у складу са својим правима и дужностима утврђеним Уставом, законом, другим прописом и статутом.³¹ У надлежности је јединице локалне самоуправе да се стара о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права и родној равноправности.³²

Законом о планском систему³³ уређује се плански систем Републике Србије, односно, управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спроводе сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа.³⁴ Документ јавних политика јесте плански документ којим учесници у планском систему, у складу са својим надлежностима, утврђују или разрађују већ утврђене јавне политике. Врсте докумената јавних политика јесу: 1) стратегија; 2) програм; 3) концепт политике и 4) акциони план.³⁵

Акциони план је документ јавне политике највишег нивоа детаљности, којим се разрађују стратегија или програм, у циљу управљања динамиком спровођења мера јавних политика које доприносе остваривању посебних циљева стратегије, односно програма.³⁶ Акциони план садржи следеће обавезне елементе:³⁷ 1) опште и посебне циљеве преузете из стратегије, односно програма који разрађује; 2) мере и активности за постизање општих и посебних циљева стратегије, односно програма,

²⁹ „Службени гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон, 47/2018 и 111/2021

³⁰ Члан 2. Закона о локалној самоуправи

³¹ Члан 5. Закона о локалној самоуправи

³² Члан 20. став 1. тачка 10. Закона о локалној самоуправи

³³ „Службени гласник РС“, бр. 30/2018

³⁴ Члан 1. Закона о планском систему

³⁵ Члан 10. Закона о планском систему

³⁶ Члан 18. Закона о планском систему. Акциони план се ревидира по потреби, у складу са резултатима праћења спровођења и резултатима ex-post анализе ефеката јавне политике, односно, у случају да се утврди потреба, приступа се припреми његових измена и допуна. Ревизијом акционог плана мењају се појединачни елементи садржаја акционог плана, као што су активности, рокови и институције одговорне за спровођење активности.

³⁷ Члан 19. Закона о планском систему

уз навођење пројеката ако се мере и/или активности спроводе кроз пројекте; 3) институције партнере одговорне за спровођење мера и активности, као и институцију носиоца која је одговорна за праћење спровођења и извештавање о спровођењу стратегије, односно програма који акциони план разрађује; 4) рок за завршетак предвиђених мера и активности; 5) потребна средства за спровођење мера, уз навођење извора финансирања за обезбеђена средства; 6) показатеље учинака на нивоу мера јавних политика, а по потреби и на нивоу активности; 7) информације о прописима које би требало донети, односно, изменити како би се реализовале мере јавне политике и 8) друге елементе прописане подзаконским актом Владе.

Родна анализа је саставни део процеса увођења родно одговорног буџетирања у Републици Србији, које је дефинисано *Законом о буџетском систему*.³⁸ Према одредбама овог закона, родно одговорно буџетирање представља увођење принципа родне равноправности у буџетски процес, што подразумева родну анализу буџета и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности.³⁹ Родна равноправност је један од циљева буџетског система, па је прописано да буџетски систем, између осталог, треба да оствари алокацијску ефикасност која подразумева распоређивање средстава буџета са циљем унапређења родне равноправности.⁴⁰ Ово се односи на све нивое – републички, покрајински и локални, а обавезује и директне и индиректне буџетске кориснике.

У Републици Србији постоје институционални механизми који спроводе и надгледају процес унапређења родне равноправности – Одбор за људска и мањинска права и равноправност полова Народне скупштине Републике Србије; Одбор за равноправност полова у Скупштини Аутономне покрајине Војводине; Координационо тело за родну равноправност, као и локални механизми за родну равноправност.

Локални акциони план општине Каљижа за унапређење родне равноправности израђен је уз пуно поштовање међународног и националног правног оквира забране дискриминације и родне равноправности.

³⁸ Службени гласник Републике Србије“, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр, 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021 и 138/2022

³⁹ Члан 2. став 1. тачка 58в Закона о буџетском систему

⁴⁰ Члан 4. став 1. тачка 4. Закона о буџетском систему

3. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Израду Локалног акционог плана за родну равноправност општине Кањижа подржала је Стална конференција градова и општина у оквиру пројекта *Одрживе и инклузивне услуге на локалном нивоу*, који финансира Влада Шведске, а реализује Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије (СКГО) уз стратешку подршку Шведске асоцијације локалних власти и региона (SALAR), у периоду од јула 2022. до јуна 2025. године. Циљ пројекта је да створи услове да градови и општине у Србији постану ефикаснији у пружању инклузивних и квалитетнијих услуга свим мушкарцима, женама, децаца и девојчицама, уважавајући принципе родне равноправности, одрживости, приступа заснованог на људским правима и анализе засноване на доказима, а активности пројекта спроводе се у складу са стандардима ЕУ, националним законодавством и јавним политикама.

Активности које су предузете у току израде Локалног акционог плана за родну равноправност:

- ✓ Формирана је Радна група за израду Локалног акционог плана за родну равноправност за период 2023-2026. године, одлуком председника општине Кањижа бр. 02-346/2022 од 10. новембра 2022. године. Радна група се састоји од девет чланова/ца, има председницу и координаторку, а чланови/це су представници/це општинске управе, као и представници/це других релевантних институција, укључујући и представницу цивилног сектора;
- ✓ Одржан је иницијални састанак са представницима/цама локалне самоуправе и експерткињама СКГО, 7. марта 2023. године, на коме је успостављен оквирни договор у вези са израдом ЛАП-а, посебно договор у вези са достављањем података неопходних за израду ЛАП-а, као и други договори у вези са пакетом подршке коју пружа СКГО;
- ✓ Одржана је једнодневна онлајн обука о законском и стратешком оквиру родне равноправности у контексту израде ЛАП-а 29. маја 2023. године и договорени су даљи кораци у процесу израде ЛАП-а;
- ✓ Одржан је састанак са представницима/цама општине Кањижа 17. марта 2023. године, на коме су представљени истраживачки инструменти/алати за укључивање грађана и грађанки Кањиже у израду ЛАП-а;
- ✓ Израђен је онлајн упитник, који је био постављен на интернет презентацији општине Кањижа у периоду од 25. априла до 20. маја 2023. године;
- ✓ Одржано је пет фокус групних дискусија са женама у општини Кањижа, у периоду 24-25. април 2023. године. Циљеви фокус групних дискусија били су прикупљање података о томе како живе жене, има ли разлике у односу

село/град или у односу на различите групе жена; да ли град, приликом креирања програма и пројеката, узима у обзир потребе жена, укључујући жене из вишеструко маргинализованих група, а дикутовало се и о свакодневном животу жена, образовању и запошљавању, сервисима и подршци (здравље, социјална заштита), култури и спорту, безбедности, политичкој партиципацији и очекивањима од општине Кањижа. Учествовало је укупно 38 учесница. Просечна старост жена које су учествовале у фокус групним дискусијама је 49 година. Фокус групне дискусије одржане су женама у следећим местима/месним заједницама: Мартонош, Трешњевац/Адорјан, Хоргош, Мале Пијаце и општина Кањижа.

- ✓ Спроведена је анкета са женама у Кањижи, путем упитника, који је био доступан за попуњавање у периоду од 25. априла до 20. маја 2023. године. Резултати анкете су интегрисани у текст локалног акционог плана. Упитник је био постављен на сајту општине Кањижа и на сајту Предшколске установе „Наши бисери“, а у физичком облику се могао преузети и попити у Услужном центру Општинске управе, у објектима месних заједница, у амбулантама Дома здравља у свим насељеним местима, као и на наплатним местима привредног друштва „Потиски водоводи доо – Tiszaamenti muvek“ у Хоргошу и Кањижи. Питања обухваћена анкетом односила су се на задовољство животом у граду, запошљавање жена, образовање, здравље жене, култура и спорт, безбедност жена, политичка партиципација и одлучивање. Упитник је испунило укупно 270 жена (220 физички, 50 онлајн) са територије општине Кањижа. Неки од упитника нису обрађени у току анализе података, најчешће због тога што нису били читљиви. Распон година испитаница креће се у опсегу између 19 и 78 година. Највише је испитаница са средњим образовањем (38%), затим са основном школом (27%), са факултетском дипломом (20%), а потом са вишом школом (9%). Само једна испитаница има постдипломске студије, док је седам особа без завршене основне школе. Занимања испитаница су веома хетерогена, а највише је васпитачица, наставница и школског особља, продавачица, медицинских сестара, економисткиња и правница. Највише испитаница живи у браку или ванбрачној зајединици са децом (51%), у браку или ванбрачној зајединици без деце и удовица је по 17%, а најмање је испитаница које нису у браку или ванбрачној зајединици (13%).
- ✓ Одржана су два састанака са представницима и представницама органа општине Кањижа и релевантних градских институција и установа у периоду 24-25. априла 2023. године;
- ✓ Одређено је лице задужено за родну равноправност у општини Кањижа, решењем Општинске управе бр. 5-13/2023-I од 22. јуна 2023. године;

- ✓ Скупштина општине Кањижа донела је одлуку о начину образовања, задацима и начину рада Савета за родну равноправност бр. 02-137/2023-I од 18. маја 2023. године;
- ✓ Донето је решење Општинске управе о именовању Савета за родну равноправност бр. 02-160/2023-I од 18. јуна 2023. године;
- ✓ Скупштина општине Кањижа донела је одлуку о образовању Комисије за родну равноправност бр. 02-163/2023-I од 29. јуна 2023. године;

Подаци неопходни за израду ЛАП-а добијени су од надлежних институција у локалној самоуправи, као и из других доступних извора. Поред тога, подаци су прикупљени кроз фокус групе и анкету са женама, а резултати истраживања представљају подлогу за планирање мера и активности Локалног акционог плана за родну равноправност општине Кањижа. Подршку изради ЛАП-а дале су СКГО консултанткиње др Косана Бекер и Недељка Боројевић.

Нацрт ЛАП-а објављен је на сајту општине Кањижа 1.11.2023. године. Јавна расправа о нацрту ЛАП за РР трајала је од 1.11.2023. године до 16.11.2023. године. У том периоду организовани су отворени састанци с представницима надлежних органа Општине и представника Сталне конференције градова и општина са заинтересованим грађанима/грађанкама дана 6.11.2023. и 7.11.2023.

Дана 6.11.2023.

Отворени састанак у Великој сали зграде Општинске управе општине Кањижа са почетком од 10.00 часова, и у Хоргошу у Дому уметности с почетком од 11.30 часова.

Дана 7.11.2023.

Отворени састанак у Месној заједници Мартонош с почетком од 9.00 часова; у Месној заједници Мале пијаце с почетком од 10.30 часова; у Месној заједници Трешњевац с почетком од 12.00 часова.

Нацрт ЛАП-а био је доступан у истом периоду на интернет презентацији општине Кањижа, са упутством о начину достављања писаних коментара.

4. АНАЛИЗА СТАЊА

Општина Кањижа се налази на десној обали реке Тисе, у најсевернијем делу Србије, у Аутономној Покрајини Војводина. Граничи се на истоку са општином Нови Кнежевац, на југу са општином Сента, на западу са градом Суботица, док је на северу

граница са Мађарском. Удаљена је 40 км од Суботице, 115 км од Новог Сада и 190 км од Београда. Општину чини 13 насеља: Адорјан, Долине, Хоргош, Мале Пијаце, Мали Песак, Мартонош, Зимонић, Велебит, Трешњевац, Ново Село, Ором, Тотово Село и насеље Кањижа као центар и седиште општине.⁴¹

Заузима површину од 399 км², а према попису из 2022. године има 20.141 становника⁴² Кањижа спада у I групу општина према степену развијености, односно, изнад је републичког просека.⁴³ Ово подручје је истурени део државне територије на северу земље, па у међународном саобраћају и робном промету има специфичну функцију као погранична општина и један од најпрометнијих излазно-улазних простора према средњоевропским земљама. На територији општине се налази и друмски и железнички прелаз на српско-мађарској државној граници код Хоргоша и речни гранични прелаз на реци Тиси код Кањиже.

4.1. Демографска структура

Општина Кањижа, слично као и многе друге општине у Републици Србији, суочава се са смањењем броја становништва. Низак наталитет, депопулација, миграције из руралних делова у градове, довели су до тога да је у последњих пола века број становника значајно смањен. Према попису из 2022. године, Кањижа има 20.141 становника, што је значајно мање него претходних година.⁴⁴

	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	2021.	2022.
Број становника	34.960	33.817	32.709	30.668	27.510	25.343	23.039	20.141

Табела 1: Упоредни преглед броја становника општине Кањижа⁴⁵

	1961.	2021.
Број становника	34.960	23.039
Живорођени (на 1000 становника)	16	8
Умрли (на 1000 становника)	11	26
Природни прираштај (на 1000 становника)	5	-18

⁴¹ Подаци о положају Кањиже, доступно на: <https://hellokanjiza.rs/polozej>

⁴² Републички завод за статистику, подаци доступни на: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2023/Pdf/G20234001.pdf>

⁴³ Агенција за привредне регистре, Кањижа: Основни подаци, доступно на: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/>

⁴⁴ Попис становника 2022. године. Подаци доступни на: <https://popis2022.stat.gov.rs/sr-cyrl>

⁴⁵ Упоредни преглед броја становника општине Кањижа. Доступни на: <https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga20.pdf>

Умрла одојчад (на 1000 живорођених)	56	0
--	----	---

Табела 2: подаци из виталне статистике

У Кањижи има више жена од мушкараца, а просечна старост становништва је 44 године.⁴⁶

	2020		2021	
	Ж	М	Ж	М
Деца до 6 година (предшколски узраст)	664	317	644	615
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	868	859	831	836
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	500	490	493	485
Деца старости 0–17 година	1882	1841	1833	1806
Број младих (15–29 година)	1972	1998	1937	1972
Радни контингент становништва (15–64 година)	7638	7906	7527	7784
Укупан број становника	11983	11386	11807	11232

Табела 3: становништво према старости и полу⁴⁷

Пописни подаци из 2011. године показују да највећу етничку групу чине Мађари са 85,13% од укупног броја становништва, Срби чине 7,22%, а Роми 2,35% укупног становништва општине Кањижа.⁴⁸ Највећи удео у укупном становништву Кањиже од 66% представља радно способно становништво од 15-64 године. Просечна старост становништва се у периоду од 2015-2019 повећала са 43,4 на 44 године живота, али константан је негативни природни прираштај како у посматраном периоду, тако и у периоду последњих 20 година. У структури породице, најзаступљенија је група брачни пар са децом, следи брачни пар без деце, док су најзаступљенија домаћинства са два члана.⁴⁹

У општини Кањижа постоје одређене разлике између структуре домаћинстава у градским и осталим насељима, па тако у градским срединама 56% чине једночлана и двочлана домаћинства, 21% трочлана, 22% четворочлана и петочлана и 1%

⁴⁶ DevInfo база, Кањижа, 2023 – витална статистика

⁴⁷ DevInfo база, Кањижа, 2023

⁴⁸ Попис становништва 2011, Књига 4: Вероисповест, Републички завод за статистику, Београд, доступно на: https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga4_Veroispovest.pdf

⁴⁹ Развојни план општине Кањижа 2022-2030, демографки подаци, доступно на http://www.kanjiza.rs/u/lap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

домаћинства са шест и више чланова, док у осталима насељима 58% чине једночлана и двочлана домаћинства, 18% трочлана, 21% четворочлана и петочлана, а домаћинства са шест или више чланова чине 2%. Највећи број породица са децом има једно (53%) или двоје деце (38,8%), а следе породице са троје деце (6,6%), док породице са више од троје деце чине око 1,5%.⁵⁰

Индекс друштвеног развоја општине Кањижа

Општина Кањижа спада у I групу општина према степену развијености, односно, развијена је изнад је републичког просека. Просечна старост у Кањижи 2021. године износила је 44 године. Очекивано трајање живота је 72 године (69,5 за мушкарце и 74,4 за жене). По питању економске активности, последњих година повећава се разлика између просечне зараде у општини Кањижа и Републици Србији. Просечна зарада у Кањижи се у протеклих неколико година кретала од 85 до 80% просечне зараде у Републици.

Просечна зарада	Република Србија	Кањижа
2019	54.919	46.464
2020	60.073	50.257
2021	65.864	54.419
2022	74.933	60.622

Табела 4: кретање просечних зарада у Кањижи и РС⁵¹

У погледу запослености, у периоду 2019-2021 формално запослење имала је половина радно способног становништва (2019- 49,3%; 2020-49,1% и 2021-49,8%),⁵² с тим што је велика разлика између запослених жена и мушкараца (око 75% запослених је мушкараца и око 25% жена).

Задовољство животом у општини Кањижа

Око две трећине испитаница изразило је задовољство могућностима за жене и девојчице у општини. Скоро исти проценат испитаница сматра да су могућности у Кањижи исте као и у другим градовима, 22% сматра да је ситуација лошија, док 18% наводи да је боље или знатно боље него у другим градовима.

Као највећи проблеми жена у Кањижи наводе се: незапосленост и економска зависност, безбедност, здравље жена и недоступност здравствених услуга, пре

⁵⁰ Devinfo база, Кањижа, 2023, Devinfo база, Република Србија, 2023

⁵¹ DevInfo база, Кањижа, 2023, DevInfo база, РС, 2023

⁵² <https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/Pdf/G202213049.pdf>

свега у руралним срединама, као и локални превоз, непознавање српског језика и недовољно развијена свест о равноправности жена. Жене су и даље у неједнаком положају у односу на мушкарце, а женски рад се не вреднује подједнако.

Скоро 60% жена је задовољно начином на који општина задовољава њихове потребе. Ромкиње, сиромашне жене, сеоске жене, жене са инвалидитетом и старије жене, посебно оне којима су деца отишла из домаћинства, незапослене, као и младе мајке, препознате су као најугроженије групе жена у Кањижи.

Фокус групне дискусије и анкета са женама у Кањижи

4.1. Образовање

У образовној структури радног контингента општине Кањижа најзаступљенија је категорија становништва са средњошколским образовањем, а следи група са основним образовањем. Учешће неписмених у укупном становништву старости 10 и више година по попису из 2011. године износило је 0.91%. Стопа одустајања од школовања у основном образовању се креће у распону 1,6-2%.⁵³

Пописни подаци из 2011. године показују разлике између жена и мушкараца у погледу нивоа образовања и то у корист мушкараца, са изузетком вишег и високог образовања.

Ниво образовања	Жене	Мушкарци
Без образовања и непотпуна основна школа	23%	15%
Основна школа	31%	29%
Средња школа	36%	49%
Више и високо образовање	9%	8%

Табела 5: Образовање жена и мушкараца у општини Кањижа⁵⁴

У Кањижи постоји једна предшколска установа „Наши бисери“, која покрива девет насеља и обавља васпитно-образовни рад у 11 објеката. Матични вртић обухвата три јаслене групе (0-3 године), по три млађе, средње и старије групе (3-5,5 година) и пет припремних група (од 5,5 година до поласка у школу) ⁵⁵ Обухват деце узраста од 0-3

⁵³ Развојни план општине Кањижа 2022-2030, Образовање, доступно на http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

⁵⁴ Devinfo база, Кањижа, 2023 и РЗС, доступно на : <https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/Pdf/G202213049.pdf>

⁵⁵ Развојни план општине Кањижа 2022-2030, Образовање, доступно на

године предшколским васпитањем и образовањем је 15,8%, док обухват деце узраста од 3 године до поласка у припремни предшколски програм (ППП) износи 75,2%. Обухват деце од 0-3 године предшколским васпитањем и образовањем битно је нижи у Кањижи у поређењу са републичким просеком (34,3%), док је по питању обухвата деце узраста од 3 године до поласка у ППП виши од републичког просека (65,8%).⁵⁶

Капацитет предшколског образовања у Кањижи је задовољавајући, с обзиром да ниједно дете није уписано преко капацитета и нема деце којима је онемогућено да се због попуњености капацитета упишу. У школској 2020/21 примљено је укупно 601 дете, од чега 304 у градском насељу, а 297 у осталим насељима. По питању плаћања трошкова предшколског образовања, у Кањижи 29% родитеља не плаћа ове трошкове, док 72% родитеља плаћа пуну цену.⁵⁷

У Кањижи постоје три матичне основне школе и осам издвојених одељења на основу Одлуке о изменама и допунама одлуке о мрежи јавних основних школа на територији општине Кањижа.⁵⁸ У 2021. години, нето стопа обухвата основним образовањем износила је 83,6%, а стопа одустајања од школовања износила је 0,4%.⁵⁹ Основна школа „Јован Јовановић Змај“ има пет зграда у којима се одвија настава (Кањижа, Мартонош, Адорјан, Велебит) у којима се настава одвија на српском и мађарском или само на мађарском језику (један објект у Кањижи и један у Адорјану).⁶⁰ У школској 2021/2022. години, школску годину у овој школи започело је 806 ђака, а у 2022/2023. години 791 ученик (401 дечак и 390 девојчица).⁶¹ Основна школа „Арањ Јанош“ са матичном школом у Трешњевцу и наставом која се на мађарском одвија у још два објекта у Орому и Тотовом селу има укупно 208 ученика (109 дечака и 99 девојчица).⁶² Основна школа „Карас Каролина“ обавља наставу на мађарском и српском у Хоргошу и наставу на мађарском у Малим Пијацама. Уписано је 432 ученика, од тога 197 девојчица и 235 дечака. Преко 200 ученика ове школе спада у категорију социјално угрожених. Образовање ученика/ца са сметњама у развоју одвија се у ОШ „Јован Јовановић Змај“ у два објекта у Кањижи, као и у ОШ „Карас Каролина“ у Хоргошу.

У Кањижи постоји једна средња школа Пољопривредно-технички средњошколски центар „Беседеш Јожеф“ који нуди широк спектар обуке у области пољопривреде и

http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

⁵⁶ Devinfo база, Профил Републике Србије, 2021

⁵⁷ Devinfo база, Кањижа, 2023

⁵⁸ Одлука бр. 02-122/2023-I од 29.06.2023. године

⁵⁹ Devinfo база, Кањижа, 2023

⁶⁰ Подаци о школи доступни на: <http://jjzkanjiza.edu.rs/sr/>

⁶¹ Подаци о школама Војводине, доступни на: www.skolevojvodine.vojvodina.gov.rs

⁶² Ибид.

машинства. Настава се у свим одељењима одвија на мађарском језику. Настава се одвија у 14 одељења у подручју рада Пољопривреда, производња и прерада хране и то: пољопривредни техничар и машински техничар за компјутерско конструисање (четворогодишња) и инсталатер водовода, грејања и клима уређаја и механичар моторних возила (трогодишња).⁶³

Средња школа	2015	2016	2017	2018	2019
Четворогодишње стручне школе	343	303	259	234	203
Трогодишње стручне школе	77	70	75	81	73
Укупно	420	373	334	315	276

Табела 6: Ученици уписани у средњу школу у Кањижи⁶⁴

У школској 2022/2023 у средњу школу „Беседеш Јожеф“ уписано је укупно 177 ученика/ца. Међутим, разлика у броју уписаних девојчица и дечака је значајна, односно, подаци показују да је у 2021/22. години, четворогодишњу стручну школу уписало 109 дечака и 33 девојчице, а трогодишњу 70 дечака и једна девојчица.⁶⁵

Кањижа има дугу историју музичке школе, још 1952. године основана је нижа музичка школа, а од 2001. године, постоји самостална Основна музичка школа, која обавља делатност у Кањижи, Хоргошу, Малим Пијацама, Орому, Трешњевцу, Адорјану, Велебиту, Мартоношу и Тотовом Селу. У објекту у Кањижи изводи се индивидуална настава на одсецима: клавир, хармоника, флаута, кларинет, гитара и соло певање, групна настава из хора, оркестра, камерне музике, разредна настава солфеђа и теорије музике, као и настава хора и оркестра. Такође, одржавају се часови за полазнике/це музичког забавишта и за групу припремног одељења. Школа нема своју концертну салу. Уписано је 200 ученика, али подаци нису разврстани по полу.⁶⁶

Образовање

Већина испитаница је задовољна (63%) образовањем које може да се стекне у Кањижи, а 37% није задовољно. Сматрају да се образовање у Кањижи може

⁶³ Подаци о школи доступни на: <http://www.ptscbesedes.edu.rs/>

⁶⁴ Развојни план општине Кањижа 2022-2030, Образовање, доступно на http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

⁶⁵ Devinfo база, Кањижа, 2023

⁶⁶ План рада Основне музичке школе; доступно на : <http://kanjiza-muzicka.skola.edu.rs/dokumentacija/pravni-akti/godisnji-plan/>

унапредити стипендирањем студената/киња, отварањем нових образовних профила у средњим школама, као и обезбеђивањем програма преквалификација и доквалификација. Курсеве, семинаре и друге врсте едукација никада није похађало 46% испитаница, а 24% је похађало више пута. Око 15% испитаница наводи да похађале курсеве и друге едукације када би било прилике.

Жене су највише заинтересоване за теме: здравље, лични развој, толеранција и људска права, безбедност жена, а следе предузетништво и запошљавање, као и екологија. Од додатних обука то су рачуноводство, обуке за коришћење рачунара, курсеви за козметичаре, фризере, курсеви шивења и курсеви комуникације.

Учеснице фокус групних дискусија сматрају да посебну пажњу треба посветити образовању Рома и Ромкиња, те да је је потребно организовати додатне обуке које би допринеле већој запошљивости жена и њиховом осамостаљивању. Као главни проблем наведено је недовољно познавање српског језика и немогућност да се учи у школи. Такође, проблем је и превоз ученика/ца, пре свега у руралним срединама. Истакнуто је да недостају профили у средњим школама за које би девојчице биле више заинтересоване.

Оно што је проблем овде јесте и градски превоз. Нема довољно линија из Кањиже за Хоргош; Недостаје градски превоз, нисмо добро повезани са Кањижом и Суботицом. У једном смеру има два пута дневно полазак за Кањижу и три пута за Суботицу што је стварно недовољно за наше потребе јер деца иду у школу, људи путују на посао, воде децу у вртић. Просто су сви принуђени да купују ауто. Нарочито због тога што и за ове линије које постоје карте су доста скупе. Месечна ђачка карта за Суботицу је 6-7 хиљада са попустом општине. Месечна карта за одрасле до Палића је 15.000 динара. То уопште није мали издатак.

Што се тиче средњег образовања више су то профили за мушкарце него за жене. Није свима прилагођено. Што се тиче средњошколског образовања, понуда је слаба. Средње школе не прате промене од старне привреде. Не уводе се нови смерови. Посебно недостају профили који би више одговарали за девојчице.

Недостаје додатно образовање, неких курсева. То овде нема. Иако имају неке опције то се доста наплаћује и људи то не могу себи да приуште.

Сад ће нама бити велики проблем у основној школи овде код нас јер нема дневни боравак. То је баш велики проблем за родитеље који раде. Било би неопходно да постоји бар за први и други разред јер су то још мала деца и не могу да буду сама.

4.2. Запошљавање

У Кањижи је 2022. године било 5.644 запослених (3200 мушкараца и 2443 жена), а број запослених благо варира у периоду од 2019-2021. године, при чему је видљива разлика у броју запослених мушкараца и жена.⁶⁷

2019		2020		2021	
Ж	М	Ж	М	Ж	М
2452	3336	2443	3264	2422	3288
Укупно	5788	Укупно	5707	Укупно	5710

Табела 7: регистровани запослени по полу⁶⁸

Такође, жене су више незапослене у односу на мушкарце, али се број незапослених из године у годину смањује.

2020		2021		2022	
Ж	М	Ж	М	Ж	М
636	539	589	476	527	390

Табела 8: регистровани незапослени по полу⁶⁹

Подаци из 2022. године показују разлику у незапослености према полу и старосном добу, осим у старосној групи 15-29, у којој је незапосленост приближно иста – 25% жена и 26% мушкараца. Од укупног броја незапослених жена, највећи проценат припада старосној групи 30-54 године (55%), док је 44% незапослених мушкараца у тој старосној групи. У старосној групи 55+, незапослених жена је 20%, док је незапослених мушкараца 30%.⁷⁰ У структури незапослених лица највеће је учешће оних који су већ били у радном односу. Од укупног броја незапослених 48% први пут тражи запослење. Положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и даље представља

⁶⁷ <https://data.stat.gov.rc/>

⁶⁸ Devinfo база, Кањижа, 2023

⁶⁹ Ибид

⁷⁰ Ибид

изазов, јер је знатно лошији на општу популацију, док је око 2% незапослених особа са инвалидитетом која траже посао.⁷¹

Подаци Агенције за привредне регистре доступни су за 2021. годину, али нису разврстани по полу. У Кањижи је 2021. године било 5.710 запослених и 1.065 незапослених. Највећи број незапослених су неквалификовани радници/це, следе квалификовани радници/це, незапослени са средњом стручном спремом, а најмање је незапослених са вишом и високом стручном спремом.⁷²

Први резултати пописа пољопривреде из 2022. године очекују се почетком 2024. године. Последњи званично доступни подаци су из 2012. године, када је било регистровано 2.880 пољопривредних газдинстава на територији општине Кањижа. Жене су биле носитељке породичних пољопривредних газдинстава у 21% случајева, чиниле су 62% оних који су обављали пољопривредне активности на породичном газдинству, а 17% жена је стално запослено на породичном газдинству.⁷³

Демографска кретања у општини Кањижа, која одликује одлазак младих и искуснијих кадрова у иностранство, не обезбеђује одржив развој радне снаге у општини и води до неповољне економско-демографске перспективе. Опште карактеристике тржишта рада у општини су неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених, неповољна старосна и кавлификациона структура незапослених, незапосленост младих, застарелост знања и способности и запослених и незапослених лица, већи број незапослених који припадају теже запошљививим категоријама и велики број ангажованих у сивој економији. Највећи број незапослених су млади од 19-24 године, који се одлучују или за наставак образовања или на напуштање земље након завршетка школовања, у потрази за боље плаћеним пословима.⁷⁴ Највећи број запослених ангажован је у прерађивачкој индустрији (25,7%) и у трговини (16%)

Локалним акционим планом за запошљавање општине Кањижа за 2023. годину, поред општих циљева из Стратегије запошљавања у Републици Србији, планирани су појединачни циљеви активне политике запошљавања у виду промовисања програма запошљавања и подршке учешћа привредника на конкурсима који имају позитиван утицај на јачање приватних предузећа и предузетника у смислу отварања нових радних места. Посебна пажња посветиће се развоју система каријерног вођења и

⁷¹ Локални акциони план за запошљавање општине Кањижа за 2023. годину, доступно на: www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html?id=2936&mnu=2#

⁷² Агенција за привредне регистре, Кањижа: Основни подаци, доступно на: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/>

⁷³ Ибид.

⁷⁴ Локални акциони план за запошљавање општине Кањижа за 2023. годину, доступно на: www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html?id=2936&mnu=2#

саветовања, односно, повећању компетенција незапослених, стицању знања и вештина, организовању обука и развијању конкурентне радне способности. Неке од мера које су планиране за 2023. годину су: промовисање субвенција послодавцима за отварање нових радних места; промовисање програма самозапошљавања; обуке за преквалификацију и доквалификацију, као и обуке за развој предузетништва; унапређење активности привлачења капитала кроз побољшање система; програм јавних радова, као сопствени програм општине; обуке за активно тражење посла; обуке за дефицитарне квалификације и обуке за унапређење предузетничког духа младих.⁷⁵

Запошљавање

Највише је запослених жена које су испуниле упитник (46%), незапослених које траже посао је 17%, око 8% испитаница није запослено и не тражи посао, 4% су запослене без пријаве и 3% је предузетница. Око једне четвртине испитаница би желело да промени свој радни статус у наредних пет година, а сличан број њих би можда промениле радни статус, односно, промениле би га уколико се укаже прилика. Више од половине испитаница се не бави пољопривредом, 22% су чланице пољопривредног газдинства, 17% се бави за своје потребе, док је 4% власница пољопривредног газдинства.

Око 65% жена не жели да отпочне сопствени посао, а 18% испитаница би желело. Међутим, када су у питању могућност за покретање сопственог посла, 41% испитаница није сигурно да ли постоје такве могућности, а преко једне трећине сматра да таквих могућности нема у Кањижи. Оне које желе да покрену сопствени посао, углавном желе да то буду занатске или услужне делатности (трговина, кројачка радња, козметички салон, здравствене услуге).

Учеснице фокус групних дискусија сматрају да жене нису довољно информисане о могућностима за додатне едукације и преквалификације, те да би општина могла да осмисли неке активности у том правцу. Сматрају да су овакве обуке посебно важне када су у питању Ромкиње. *Немају никакве обуке које се овде организују за преквалификације/доквалификације. Било је обука за књиговође и обука за коришћење рачунара, али је то било у Кањижи; Имају обуке у Суботици, Новом Кнежевцу, али је то доста скупо и не може се приуштити. Само месечна карта одавде за Нови Кнежевац кошта 6.000 динара. То је баш пуно.*

Интересовања има али би оне могло да се дешавају једино у зимском периоду јер смо

⁷⁵ Ибид

ми лети углавном у пољу и онда нема времена ни за шта друго; Велики је проблем превоз кад је летњи распуст. Тада не иду аутобуси. Кад је школска година иде три, четири пута дневно за Кањижу. Онда смо принуђени да се сналазимо. Плаћамо такси, који је доста скуп. Траже 1000-1500 динара за превоз до Кањиже у једном правцу. То је 13 км удаљено.

Имамо нешто што се раније звало раднички универзитет где се организују неке обуке за књиговође, предузетнике за старт-ап, покретање сопственог бизниса и сл. Оно што је било интересантно, недавно је организована обука за употребу паметних телефона за пензионере и била је баш посећено. Била је пуна сала како у Кањижи, тако и у Хоргошу.

На питање шта општина може да уради у вези са запошљавањем жена, најчешћи одговори су били: обезбеђивање додатних средстава за субвенције за пољопривреднице, отварање нових радних места за жене, подршка предузетницама, организовање додатних обука и курсева за преквалификацију и додатна усавршавања.

Постоји мањак одређених кадрова, попут куvara, спремачица, неговатеља и сл. Много је тешко наћи неког ко ће то да ради. Могла би се направити нека листа занимања, да се људи преквалификују и да се тако делимично реши тај проблем. За то вам не треба високо образовање; Требало би да се организују неке обуке за козметичаре, масере, фризере и сл. Тако неке сличне занате али да се на крају издаје сертификат који је јавно признат. Постоји тај систем од једне до две године обуке за преквалификацију да после то можете да радите.

Фокус групне дискусије и анкета са женама у Кањижи

4.3. Социјалне и здравствене услуге

За област социјалне заштите у Кањижи задужени су Центар за социјални рад Кањижа, Геронтолошки центар и Центар за пружање услуга социјалне заштите. Геронтолошки центар Кањижа пружа услуге смештаја за независна, полузависна и зависна, психички очувана старија и одрасла лица. На смештају је годишње у просеку 80 корисника/ца, који имају услугу становања, исхране, неге, здравствене заштите, културне, забавне, рекреативне и радно окупационе активности, услуге социјалног рада и друге услуге у зависности од потреба корисника/ца.

Центар за пружање услуга социјалне заштите општине Кањижа је установа социјалне заштите чији је оснивач општина Кањижа. У оквиру своје делатности центар пружа услуге дневног боравка и услуге личног пратиоца детета, организује едукацију за интеграцију у радну и животну средину. Окупља и сарађује са организацијама, које се баве заштитом интереса особа са различитим врстама инвалидитета.

Центар за социјални рад Кањижа решава о правима која се финансирају из буџета општине Кањижа, а то су:

- право на једнократну новчану помоћ;
- право на коришћење услуге дневног боравка;
- право на привремени смештај у прихватилиште, прихватну станицу;
- право на накнаду трошкова сахрањивања;
- право на услугу помоћ у кући;
- право на бесплатан оброк;
- право на опрему корисника за смештај у другу установу социјалне заштите или породицу.

Велики је проценат младих корисника/ца социјалне заштите. Проценат раног рађања и малолетничких трудноћа знатно је смањен, али је овај број и даље висок у ромским насељима. У Кањижи је на 1.000 породиља било 35,5 малолетничких порођаја у 2020. години, а 46 у 2021. години.⁷⁶

Становништво Кањиже је неповољне старосне структуре, односно, повећан је број старачких домаћинстава, смањене су могућности старијих да сами квалитетно брину о задовољењу основних животних, здравствених и социјалних потреба. Услуге социјалне заштите користи око 500 старијих лица, а већином су то самачка или двочлана старачка домаћинства.⁷⁷

Одлуком о социјалној заштити општине Кањижа⁷⁸ утврђена су права грађана/ки општине Кањижа на услуге социјалне заштите и мере материјалне подршке, поступци за остваривање права, права и обавезе корисника социјалне заштите, финансирање социјалне заштите, као и друга питања од значаја за социјалну заштиту на нивоу локалне заједнице.

Услуге социјалне заштите су следеће:

1. Дневне услуге у заједници

⁷⁶ Devinфо база, Кањижа, 2023

⁷⁷ План јавног здравља општине Кањижа за период 2022–2027. године, доступно на : http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_javnog_zdrava_ok_22_27.pdf

⁷⁸ Одлука бр. 02-153/2023-I од 29. јуна 2023. године

- 1.1. Дневни боравак
 - 1.1.1. Дневни боравак за децу и младе са телесним инвалидитетом, односно, интелектуалним тешкоћама;
 - 1.1.2. Дневни боравак за одрасле са телесним инвалидитетом, односно, интелектуалним тешкоћама;
 - 1.1.3. Дневни боравак за децу и младе који су у сукобу са законом, родитељима, школом и заједницом;
 - 1.1.4. Дневни боравак за одрасла и старија лица којима је потребна дневна нега и надзор
- 1.2. Помоћ у кући
- 1.3. Лични пратилац детета
2. Услуге смештаја – Смештај у прихваталиште, укључујући и за жртве насиља у породици.
3. Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге
 - 3.1. Социјално-едукативне услуге;
 - 3.2. Терапијске услуге;
 - 3.3. Медијација;
 - 3.4. Саветодавне услуге;
 - 3.5. Мобилни тим за хитне интервенције.
4. Иновационе услуге.

Овом одлуком је прописано да се право на материјалну подршку остварује ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености корисника. У општини Кањижа обезбеђује се право на следеће врсте материјалне помоћи:

1. Материјална подршка у новцу
 - 1.1. Једнократна новчана помоћ
 - 1.2. Ванредна новчана помоћ
2. Материјална подршка у натури
 - 2.1. Бесплатан оброк у Народној кухињи
 - 2.2. Опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу
 - 2.3. Обезбеђење огрева за кориснике новчане социјалне помоћи
3. Остале врсте материјалне подршке
 - 3.1. Право на накнаду трошкова сахрањивања
 - 3.2. Право на накнаду трошкова превоза
 - 3.3. Новогодишњи пакетићи за децу кориснике новчане социјалне помоћи и децу из осетљивих група са пребивалиштем на територији општине Кањижа.

Већина корисника/ца потиче из сеоских подручја, а мањи број из градских при чему треба имати у виду да се потреба за подршком разликује. Корисницима/цама у Хоргошу, на пример, првенствено је потребна материјална подршка, док је у насељима Ором и Трешњевац, са великим бројем самачких домаћинстава и старијих особа, приоритет услуга помоћи у кући. У периоду 2020-2022. године укупан број корисника/ца се постепено смањује. Удео корисника/ца социјалне заштите у укупној популацији у Кањижи у 2021. години износио је 10,8%⁷⁹

Корисници/це ЦСР	М	Ж	Укупно
2020	1230	1354	2584
2021	1188	1298	2486
2022	1133	1251	2384

Табела 9: Број корисника/ца на евиденцији ЦСР по годинама и полу

Велики број корисника/ца услуга ЦСР чини ромска популација, која се последњих година повећава и сада чини 4% укупног становништва општине.⁸⁰ Од 825 становника који су се на Попису 2022. године изјаснили као Роми, 605 су корисници услуга ЦСР.

У табели испод су представљени одређени показатељи у вези са социјалном заштитом у општини Кањижа, упоређени са просеком у Републици Србији.

	Кањижа	Република Србија
Стопа деце која користе услуге смештаја (на 1000 деце)	10,8	4,7
Стопа деце у резиденцијалним установама (на 1000 деце)	0,8	0,5
Стопа деце у хранитељским породицама (на 1000 деце)	10,0	4,2
Удео корисника државних домова за старије који су старији од 65 година, у укупном броју старијих од 65 година (%)	0,6	0,5
Удео корисника новчане социјалне помоћи у	4,5	2,8

⁷⁹ Извештаји о раду Центра за социјални рад Кањижа, доступно на:

<http://www.kanjiza.rs/uijlap/site/index-sr.html>

⁸⁰ РЗС, доступно на: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2023/Pdf/G20234001.pdf>

укупној популацији (%)		
Удео корисника дечијег додатка у укупној популацији деце (%)	11,0	14,0
Удео корисника увећаног дечијег додатка у укупној популацији деце (%)	3,7	4,0
Удео корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица у укупној популацији (%)	0,4	0,5

Табела 10: одабрани показатељи из социјалне заштите⁸¹

Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији у Кањижи је виши од републичког просека. Поред тога, стопа деце која користе услуге смештаја, стопа деце у резиденцијалним установама и стопа деце у хранитељским породицама битно је виша у поређењу са просеком у Републици Србији.

У извештајима ЦСР наведено је као проблем непостојање прихватиштва и недовољан број ургентних хранитељских породица, а у просеку је двоје деце смештено у једну хранитељску породицу. Центар за породични смештај и усвојење у Суботици није започео са радом ни током 2022. године, што би знатно олакшало рад. Такође, специфичан проблем за ово подручје представља долазак већег броја миграната током претходних година, а ЦСР врши услуге прихвата и збрињавања малолетних лица који су затечени у илегалном преласку границе. Тако је центар током 2020. године пружио помоћ 24 малолетнику без пратње, а у 2021. било је три оваква случаја. Сви малолетници су били мушког пола. У категорији младих (18-25) страних држављана, односно, лица без држављанства било је 64 мушкараца и једна жена који су имали потребу за социјалном заштитом у 2022. години.⁸²

Око 30% корисника/ца услуга ЦСР су деца, највише из материјално угрожених породица, затим деца из породица са породичним проблемима, деца са проблемима у понашању, деца без родитељског старања и деца се инвалидитетом. Током 2020. године било је 2.456 одраслих корисника/ца, највише социјално-материјално угрожених, из породица са породичним проблемима, особа које су занемарене или у ризику од занемаривања, особа са инвалидитетом и жртава насиља.

Пунолетни корисници жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања углавном су одрасли, старости између 26 и 64 године. Од броја наведеног у табели испод, одраслих је 2020. године било девет, 2021. године 29, а 2022. године укупно 23.

⁸¹ DevInfo baza, Кањижа 2023; DevInfo baza, РС 2023

⁸² Извештаји о раду Центра за социјални рад Кањижа, доступно на : <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html>

	Укупно	Породично и партнерско насиље
2020	11	11
2021	43	6
2022	31	15

Табела 11: Пунолетни корисници жртве породичног и партнерског насиља у односу на жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања⁸³

Центар за социјални рад Кањижа није приступачан особама са инвалидитетом. Не постоје фиксне или покретне рампе, рукохвати, приступачно приземље нити приступачни тоалети. Особе са инвалидитетом чине велики проценат корисника/ца (14-20%), највише са физичким инвалидитетом. Број деце са инвалидитетом која су била корисници/це ЦСЕ износио је 50 у 2020. години, 70 у 2021. и 61 у 2022. години.

	Укупно пунолетних корисника/ца ЦСР	Пунолетне особе са инвалидитетом као корисници/це
2020	2456	344
2021	1847	374
2022	1925	352

Табела 12: Особе са инвалидитетом корисници ЦСР за период 2020-2022⁸⁴

У периоду 2020-2022. године, Центру за социјални рад није пријављен ниједан случај насиља у породици над децом. С друге стране, број пријављених случајева насиља у породици и партнерским односима је у порасту у претходне три године. Доминантна врста насиља (60-80%) је физичко насиље. Остале пријаве односе се на психичко насиље, док пријављеног сексуалног и економског насиља није било. Жртве насиља су у највећем броју одрасле жене. Учиниоци насиља у породици су у највећем броју мушкарци, брачни или ванбрачни партнери жртве.

Учиниоца насиља према односу са жртвом	2020	2021	2022
Син/ћерка	2 (м)	3 (м)	3 (м)
Партнер једног од родитеља	0	3(м)	0
Брачни/ ванбрачни партнер	8 (7м; 1ж)	0	12 (9м; 3ж)
Бивши брачни/ванбрачни партнер	1 (м)	0	0

⁸³ Ибид.

⁸⁴ Ибид.

Укупно	11	6	15
--------	----	---	----

Табела 13: Број пријава насиља у ЦСР у току године према учиниоцима насиља и односу/сродству са жртвом насиља 2020-2022⁸⁵

Три жене жртве насиља су измештене из породице и покренута су два поступка пред судом током 2021. године. Сви остали случајеви насиља над пунолетним особама у периоду 2020-2022. година завршавали су се пружањем материјалне, правне и стручно саветодавне подршке. У 2022. години на евиденцији центра била су 52 малолетна лица у сукобу са законом.

У Кањижи од 2010. године ради Центар за пружање услуга социјалне заштите који је основала општина, са задатком пружања дневних услуга особама са инвалидитетом, давања психосоцијалне подршке у кућним условима, проширивања програма за развијање способности личности, стручне подршке родитељима, васпитачима и корисницима и подстицање интересовања друштва за прихватање особа са инвалидитетом.⁸⁶ У Центру за пружање услуга социјалне заштите постоји дневни боравак за особе са инвалидитетом где се са корисницима/цама ради на унапређењу квалитета живота у властитој социјалној средини кроз одржавање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили за самосталан живот. Током 2022. године дневни боравак за одрасле са физичким инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама користило је 24 одраслих старости 26-53 године, а дневни боравак за децу и младе са физичким инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама 10 особа, узраста 7-22 године.⁸⁷ У Плану рада за 2023. годину наведено је да ће центар пружати услуге Свратишта за децу и младе „Гнездо“ за 20 корисника/ца основношколског узраста и Свратиште за децу и младе „Весела школица“ за 15 корисника/ца узраста од 1. до 4. разреда основне школе.⁸⁸

Центар за пружање услуга социјалне заштите има следеће програмске активности: подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом чија је сврха прихватање тога да је ментални инвалидитет једна могућа верзија људског живота; организовање радно-окупационих, односно, едукативних активности, које подстичу развој нових знања и вештина са сврхом овладавања животним и социјалним вештинама нужним за социјалну инклузију кроз радно ангажовање; развијање метода рада које подржавају учествовање корисника/ца у активностима у заједници ради охрабривања потенцијалних корисника/ца дневног боравка и

⁸⁵ Ибид.

⁸⁶ <https://usluznicentar.org.rs/>

⁸⁷ Извештај о раду, доступан на: <http://usluznicentar.org.rs/wp-content/uploads/2023/05/izvestaj.zip>

⁸⁸ План рада, Услуге установа, доступно на: <https://usluznicentar.org.rs/wp-content/uploads/2023/05/program.zip>

њихових родитеља кроз упознавање са корисницима/цама дневног боравка и њиховим радитељима, као и помоћ при остваривању права на образовање; организовање слободног времена у складу са потребама интересовањима корисника/ца; развој комуникационих вештина који би допринео развијању говора и повећању фонда речи; развој вештина и знања потребних за живот у заједници које се реализују вежбањем правила понашања и обављањем једноставних кућних послова; рехабилитационе, терапијске и социотерапијске активности ради постизања оптималног нивоа учешћа корисника/ца у активностима породице, дневног боравка и шире заједнице. Све методе и технике рада подразумевају индивидуални, групни, радионичарски рад и сарадњу са другим удружењима грађана, невладином организацијом и општинским установама.⁸⁹ Центар за пружање услуга отворен је сваког радног дана од 6 до 15 часова. Превоз корисника/ца је обезбеђен из општинског буџета.

Социјална заштита

Учеснице фокус групних дискусија указују да треба унапредити капацитет Центра за социјални рад и прилагођавати услуге, посебно за услуге намењене Ромкињама које су најчешће и жртве насиља, као и услуге намењене старијим женама. Указано је и на недостатак запослених у центру, што отежава рад.

Старије жене су посебно угрожене, посебно оне којима су деца отишла одавде. Овде постоји услуга сеоског повереништва где се одређена лица брину о старијим људима, али је то недовољно. Нема свуда, а постоји потреба за ангажовањем додатних људи; Потребно је увести помоћ старијим лицима који не могу сами о себи да се брину.

Жене не знају коме могу да се обрате у случају насиља у породици; У ЦСР нема довољно запослених. Једна особа се бави и децом и женама жртвама насиља и администарцијом и још неким другим стварима. То све утиче на доступност услуга. Оне су врло лимитиране. Управо због недостатка кадра, разговор у ЦСР се заказује. То је баш иритантно за већину људи јер вам треба подршка у одређеном тренутку, нарочито за жене жртве насиља.

Фокус групне дискусије и анкета са женама у Кањижи

⁸⁹ Програмске активности центра, доступно на: <https://usluznicentar.org.rs/sr/o-centru/>

У Кањижи постоји Дом здравља, који обавља примарну здравствену заштиту и има службу опште медицине и медицине рада; службу хитне помоћи; службу за заштиту жена и деце са поливалентном патронажом; службу за радиолошку дијагностику и биохемијско-лабораторијску дијагностику; службу за стоматолошку здравствену заштиту и службу за специјалистичко-консултативну делатност. У Извештају о раду Дома здравља Кањижа за 2022. годину наведено је да је кадровска структура запослених задовољавајућа, али и да стално постоји потреба за високостручним кадром у медицини, недостаје пет доктора/ки опште медицине, недостаје специјалиста/киња пулмологије, офтамологије и помоћни радници/це.

У табели испод су представљени одређени показатељи у вези са здравственом заштитом у општини Кањижа, упоређени са просеком у Републици Србији за 2021. годину.

	Кањижа	Република Србија
Број лекара	38	20.186
Број лекара на 1000 становника	1,6	3,0
Лекари – здравствена заштита деце (на 1000 становника)	1,6	1,5
Лекари – здравствена заштита школске деце и омладине (на 1000 становника)	0,7	0,7
Лекари – здравствена заштита одраслог становништва (на 1000 становника)	0,6	0,7
Лекари – здравствена заштита жена (на 1000 становника)	0,19	0,18
Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом	94,3	72,0
Проценат деце која су вакцинисана против дифтерије, тетануса и великог кашља у првој години живота	99,5	90,8
Проценат деце која су вакцинисана против малих богиња у првих 18 месеци живота	99,5	74,8

Табела 14: одабрани показатељи из здравствене заштите⁹⁰

Ови подаци показују недостатак лекара/ки у Кањижи. С друге стране, веома је позитивно што је обухват деце обавезном вакцинацијом виши од републичког

⁹⁰ DevInfo база, Кањижа 2023 и DevInfo база, Република Србија, 2023

просека, као и обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом.

Здравствени систем је све оптерећенији услед старења становништва и погоршања општег здравља услед пандемије ковида. У погледу инфраструктурне опремљености, од суштинског је значаја развој објеката здравства у Кањижи и у насељима, како у смислу реновирања и проширења фонда зграда, тако и модернизације неопходне опреме. Такође, неопходно је изградити и одржавати модел за очување и развој менталног здравља јер такве заштите тренутно у општини нема.

Како друштво и даље стари, а млади се селе у иностранство, расте потреба за бригом о старијима и пружањем различитих активности подршке, али обезбеђивање неопходних људских ресурса и инфраструктуре система неге која је неопходна на дневном нивоу не иде у корак са тим процесом.⁹¹

Здравствене услуге

Када је реч о квалитету здравствене заштите, већина жена је задовољна (56%), наспрам 44% које нису задовољне. Највећи проценат испитаница одлази на лекарске прегледе само кад је неопходно (54%), на редовне контролне прегледе одлази 41%, а 6% испитаница скоро никада не посећује лекара. Око половине испитаница (47%) иде на редовне гинеколошке прегледе, 45% испитаница иде само кад је неопходно, док 8% скоро никада не иде гинекологу.

Половина испитаница повремено води рачуна о исхрани, редовно пази на исхрану око 40% испитаница, а остале уопште не води рачуна о исхрани. Такође, око половине испитаница недовољно често вежба, око трећине не вежба уопште, а 22% испитаница редовно вежба.

Услугама у области менталног здравља није задовољно 44% испитаница. Више од половине је задовољно бројем и квалитетом превентивних прегледа, а 45% није задовољно. На питање о секундарној здравственој заштити, више од две трећине испитаница није задовољно доступношћу и начином пружања услуга секундарне здравствене заштите. Као највећи проблем у вези са здравственом негом жене наводе недостатак кадра, нарочито оног који зна мађарски језик, немогућност заказивања и листе чекања, пре свега код гинеколога, недостатак превентивних

⁹¹ Развојни план општине Кањижа 2022-2030, приоритет у побољшања у квалитету и доступности здравствених и социјалних услуга до 2030. године, доступно на http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

прегледа, као и недостатак психолошког саветовалишта и здравствених услуга усмерених на ментално здравље. Учеснице фокус групних дискусија указују да у Кањижи, посебно у приградским местима, нема организованих превентивних прегледа, који су неопходни како би се радило на превенцији.

Овде никад нису организовали прегледе. Има у Кањижи гинекологија па се тамо иде, али овде нема ништа. А није тако лако ни организовати одлазак јер нема превоза; Недостају чешћи превентивни прегледи за жене. Ово што постоји, то је једном годишње само. Код гинеколога не можеш доћи на ред. Жене иду на преглед само кад се мора; Нема саветовалиште за жене, а требало би. Немате са ким да попричате.

Немамо зубара овде, нема офталмолога, а то нам је свима потребно; Некад се деси да имају те мобилне амбуланте када се обележава дан нечега па онда иду ван Кањиже, али то је доста ретко. То би било потребно – момографија, гинеколошки прегледи и слично.

Фокус групне дискусије и анкета са женама у Кањижи

4.4. Насиље према женама и безбедност жена

Питање насиља према женама веома је актуелно у Србији, законски оквир се последњих година усклађује са међународним документима у овој области, чиме се побољшавају услови за превенцију насиља према женама и заштиту. У општини Кањижа не постоји сигурна кућа нити прихватилиште за жене у ситуацијама насиља. Жене којима је потребан смештај у сигурну кућу, општина упућује на међуопштинску услугу, у складу са потписаним међуопштинским споразумом.

У 2021. години није било забележених случајева породичног насиља према деци, док је извршено пет случајева насиља у породици према женама.⁹² С друге стране, подаци ЦСР Кањижа показују да је 2022. године пријављено 15 жртава насиља у породици, од којих је 12 жена. Најчешће је пријављивано физичко и психичко насиље, а најчешћи насилници су брачни и ванбрачни партнери, као и деца.⁹³ У извештају ЦСР је наведено да је значајан рад остварен у предметима насиља у породици и поремећених породичних односа. У општини Кањижа 2006. потписан је Меморандум „Живот без насиља”, а 2014. године потписан је Споразум о сарадњи између институција у борби против насиља према женама и у породици.

⁹² DevInfo база, Кањижа, 2023

⁹³ Извештаји о раду Центра за социјални рад Кањижа, доступно на: <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html>

У Кањижи је током 2022. године било 52 малолетника у сукобу са законом. У складу са налозима судова у Сенти и Кањижи, центар је спроводио појачан надзор органа старатељства и достављао налазе судовима. Терапијски рад, првенствено рад на ресоцијализацији, као и помоћ дечјег психијатра у раду са овом категоријом младих је ургентна потреба.⁹⁴

Општина Кањижа усвојила је Стратегију безбедности саобраћаја на путевима општине Кањижа за период од 2020. до 2025. године. Проблеми безбедности саобраћаја у општини Кањижа су: низак ниво свести о потреби безбедног понашања у саобраћају; непостојање система саобраћајног образовања и васпитања у систему образовања и непредузимање посебних мера за заштиту младих учесника у саобраћају. Анкетирање учесника/ка у саобраћају показало је да је низак ниво коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту; низак ниво коришћења дечијих ауто-седишта и висок проценат преласка улице ван пешачког прелаза. Као најризичније групе, препознати су млади од 21 до 30 година, возачи моторних возила и мушкарци.⁹⁵ Стратегију прати одговарајући акциони план.⁹⁶

Безбедност

Око две трећине испитаница се осећа безбедно у Кањижи (69%), док се једна трећина жена не осећа безбедно. Око 20% жена наводи да су биле изложене опасности, најчешће су у питању напади паса луталица и пуцњаве у околини. Скоро 40% испитаница сматра да је стопа криминалитета у Кањижи виша него у другим местима.

Око половине испитаница сматра да насиље у породици није присутно у Кањижи, око једне трећине није сигурно, док једна петина испитаница сматра да је присутно. Испитанице наводе да жене углавном знају коме треба да се обрате у случају насиља у породици (63%).

Учеснице фокус групних дискусија, поред насиља према женама, које је озбиљан безбедносни проблем жена, указују и на друге проблеме, пре свега у вези са мигрантима и досељеним Ромима, као и на недовољну осветљеност појединих делова, проблем паса луталица и брза вожња у насељеним местима.

⁹⁴ Ибид.

⁹⁵ <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/strategija-bezbednosti-saobracaja-2020-2025.pdf>

⁹⁶ <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/akcioni-plan-za-sprovodjenje-strategije.pdf>

Чим се смркава морамо закључавати капију. Ми више не смемо да шетамо; У последњих неколико година ми се уопште не осећамо безбедно овде. Стално се закључавамо;

Те жене у досељеним ромским породицама трпе јако велико насиље. Њих мужеви стално туку. Оно што оне трпе то је ненормално. Зимус је трудну са децом избацио на улицу, усред ноћи. Ми не смемо да се умешамо. Била је она више пута да зовемо полицију;

Дешавало се да председник месне заједнице интервенише кад они мокре на сред улице. Онда они постају насилни, насрћу. Један му је рекао да ће му бацити бомбу. Баш се не осећамо безбедно; Они су стално пијани. Иду по сред улице, кад наиђете са трактомом и машинама неће да се помере. Гледате хоћете их ударити.

Велики проблем си мигранти. Нама сваки дан долазе кола са сомборским таблицама који довозе мигранте. Стварно се не сме мрднути. Раније смо ишли у природу са породицом, правили котлић и тако. Сад то ништа не смемо. Не смемо децу да пустимо јер се пуца често. Имају оружје; Полиција долази редовно и покупи мигранте, али после неколико дана исти се појаве овде; Ми овде имамо све само не миран живот.

У вези са побољшањем безбедности жена и девојчица у Кањижи, испитанице сматрају да је неопходно организовање едукација на тему безбедности жена, појачати полицијске патроле на улицама, боље умрежавање институција, побољшати улично осветљење и обезбеђивање услуга за жене жртве насиља (смештај, саветовалиште и сл).

Фокус групне дискусије и анкета са женама у Кањижи

4.5. Друге теме од значаја за положај жена у Кањижи

У општини Кањижа је већи број жена које су одборнице у скупштини општине (41,4%) у поређењу са републичким просеком (37,2%). Проценат излазности на локалним изборима 2020. године био је 54,4%, што је више од просека у Републици Србији (49,2%).⁹⁷

⁹⁷ Доступно на: ДевИнфо Кањижа 2023; ДевИнфо РС 2023

Укупан број запослених у Општинској управи је 74 (47 жена и 27 мушкараца), а на руководећим местима је девет особа, од чега су четири жене. Извршилачких места је 65, а на 43 раде жене.

Партиципација жена

Око две петине испитаница нема став у вези са степеном учешћа жена у локалној самоуправи, 44% испитаница је задовољно, док је 19% незадовољних учешћем жена 19%. Око 65% испитаница не зна колико има жена у Скупштини општине, а 70% не зна да ли у општини постоји неко тело које се бави правима жена и родном равноправношћу.

Испитанице углавном нису чланице странке, не учествују у раду синдиката, невладиних организација, ни културно-уметничких друштава. Свега 7% испитаница раније су учествовале у неким консултативним процесима приликом креирања јавних политика, али 80% нема жељу да активно учествује у процесу одлучивања у Кањижи. Оне које би желеле да се активније укључе, наводе да нису имале довољно времена, поверења и искуства, те да им на том пољу треба додатна подршка у виду информација и едукација. Готово све учеснице фокус групних дискусија први пут учествују у консултативном процесу и сматрају да је управо то начин на који би жене могле бити више укључене, да изнесу своје мишљење и предлоге. Сматрају да жене генерално немају довољно права ни моћи и да то треба мењати. Као кључне препоруке наведено је постојање већег броја удружења жена, едукација и боља информисаност о процесима и начинима за укључивање у политички и друштвени живот, као и чешће организовање консултативних процеса у местима где живе. Такође, указују да многе жене немају довољно времена и да нису мотивисане за преузимање додатних обавеза.

Жене са села углавном не знају српски језик. То је велики проблем да бисмо могле да се укључимо у било који процес или учествујемо у јавном животу; Жене немају толико могућности да се образују да дођу на неке функције. Жена треба да се школује и има свој посао, да не зависи од мушкараца; Жене немају времена за додатне обавезе поред свега што имају да раде код куће; Потребно је да се промени свест, да се мужеве више укључе у обавезе око куће. Још увек постоји проблем чак око презимена када се венчавају. Жена нема још увек слободу да изабере.

Фокус групне дискусије и анкета са женама у Кањижи

Кањижа има усвојен Локални акциони план за младе за период 2020-2025.⁹⁸ Изради плана претходило је анкетирање младих, од којих је око 75% било узраста од 13 до 20 година (око 75%). На питање о ваншколским активностима, 54,5% младих учествује у некој ваншколској активности, најчешће је то спорт (29%), а следи учење језика (15%), плес (12%), као и глума, извиђачи, музика и волонтирање.

Млади би волели да се упознају са радом појединих организација цивилног друштва (63%), а од области то су: цивилне организације уопште (35,6%), ватрогасци (21,8%) и војска (27,7%). Половина младих сматра да је самозапошљавање добра опција и већина (80%) би покушала, уколико би им били обезбеђени услови за отварање предузећа, али 40% њих не зна чиме би желели да се баве. Овакви одговори указују да је неопходно информисање младих и упознавање са новим занимањима и могућностима које су им на располагању.

Младима мађарске националности недовољно знање српског језика представља изазов приликом запошљавања. У Кањижи 90% становништва користи мађарски као матерњи језик. Свега 11% младих наводи да добро влада српским језиком, 35,5% испитаника се добро сналази са српским језиком само у друштву, у већем проценту разумеју српски језик, а у мањем проценту знају и да причају на српском језику, док 53,5% наводи да им је причање на српском проблем у свим околностима. Ово јасно указује на потребу младих за учењем српског језика. Млади Кањиже сматрају да има доста манифестација у општини, али 60% мисли да програми које нуди општина нису у складу са њиховим интересовањима. Желели би да има уметничких представа, концерата локалних бендова, школе јахања коња, курсава самоспознаје, више предавања на српском језику, летњих радионица за тинејџере, као и више ноћних клубова.

Кањижа има Локални акциони план за унапређење положаја Рома и Ромкиња за период 2022-2026. године.⁹⁹ Као што је већ наведено, број Рома и Ромкиња се повећао последњих година, тако да сада чине 4% укупне популације Кањиже. Подаци се сматрају полазном основом за пројекцију планова активности за унапређење положаја Рома и Ромкиња, уз уважавање дешавања у периоду од 2011. до 2022. године (миграције, ковид-19; споразум о реадмисији). Анализа урађена за потребе израде овог акционог плана показала је да ромску популацију у општини Кањижа карактерише ниски образовни ниво, неквалификована радна снага због непохађања

⁹⁸ Локални акциони план за младе општине Кањижа за период од 2020–2025
<http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html?mnu=2&art=3-2-0-sr.html>

⁹⁹ ЛАП за унапређење положаја Рома и Ромкиња у општини Кањижа за период 2022 – 2026. године, доступно на:
<http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/predlog.pdf>

средњих школа, висока стопа незапослености, лоше здравствено стање и краћи животни век, већи број младих у сукобу са законом у насељу Хоргош. Такође, недостају асистенти/киње у настави, као и здравствене медијаторке, а приметан је и недостатак стамбених јединица за социјално становање, уз лоше стање и неуређеност постојеће комуналне инфраструктуре у деловима насеља у којима живе Роми. Имајући то у виду, Локални акциони план за унапређење положаја Рома и Ромкиња је фокусиран на области образовања, запошљавања, здравствене заштите, безбедности и стамбених услова.¹⁰⁰

Водеће место у културном животу Кањиже заузима Образовно-културна установа „Спеса“, коју је основала локална самоуправа 1958. године и у чијем се саставу налазе биоскоп, галерија Добо Тихамер и Дом уметности.¹⁰¹ Ту се организују бројне културне манифестације: позоришне представе, пројекције филмова, литерарне вечери, изложбе, фестивали, као и манифестације међународног карактера (Дани традиције, Дани мађарског филма и Џез фестивал). Годишње се организује око 200 манифестација, које имају око 20.000 посетилаца/тељки.

Образовна јединица ове установе организује курсеве различитог типа, на пример, курсеве језика, стручне курсеве, курсеви о заштити животне средине, за развијање цивилних организација итд. Установа има велики број партнерских организација са којима сарађује.

Култура

Око 40% испитаница сматра да у Кањижи има довољно културних дешавања, 34% сматра да има недовољно културних дешавања, док једна четвртина сматра да уопште нема културних садржаја. Већина испитаница у последних годину дана није присуствовала културној манифестацији (57%), а око трећине испитаница било је до три пута. Најчешће су то позоришне представе, концерти, изложбе, биоскоп и традиционалне културне манифестације. Наводе да недостају садржаји за младе.

Учеснице фокус групних дискусија указују да је мало културних садржаја, нарочито у приградским местима. Углавном су дешавања организована при домовима пензионера и традиционалне културне манифестације попут фолклора, а недостају забавно-едукативни садржаји за млађу популацију.

Фокус групне дискусије и анкета са женама у Кањижи

¹⁰⁰ Ибид.

¹⁰¹ <http://www.cnesa.rs/html/Srpski/ustanova.html>

Општина Кањижа финансира програме у области спорта за 19 спортских клубова од којих је само један женски спортски клуб.¹⁰²

Спорт

Око 40% испитаница не зна какве су могућности за бављење спортом у Кањижи, више од трећине је задовољно могућностима које имају жене и девојчице за бављење спортом, док око четвртине испитаница није задовољно могућностима.

Више од половине испитаница не зна да ли постоје спортски клубови за жене, а 20% наводи да не постоје. Велика већина (88%) жена није укључена у активности неког спортског клуба, ни професионално ни рекреативно, 11% је укључено аматерски, а 1% професионално. Такође, већина испитаница (43%) не зна да ли постоје рекреативни програми за жене, око трећине наводи да постоје, док 21% сматра да рекреативни програми за жене не постоје уопште.

На питање шта недостаје у погледу спорта, односно, бављења жена спортом и/или рекреацијом, на првом месту је наведено да је потребно више свести код жена о важности бављења спортом и рекреацијом, уређене површине и паркови са справама за вежбање, више бесплатних спортских садржаја за жене (зумба, пилатес, плес, јога).

Учеснице фокус групних дискусија указују да углавном постоји довољно садржаја за бављењем спортом и рекреацијом, али да не постоји довољно развијена свест жена о важности физичке активности. Ови садржаји недостају у приградским местима, те је потребно улагати у реновирање/опремање терена и простора у селима и увести неке подстицајне акције.

Фокус групне дискусије и анкета са женама у Кањижи

Туристички потенцијал Кањиже је велики, општина је изузетно богата природним ресурсима који су основ за развој туризма. Туризам представља један од развојних приоритета општине, али туристички потенцијали нису довољно искоришћени. Дуж Тисе се одвија речни туризам попут пловидби, уређене су плаже, ауто камп у

¹⁰²Одлука о одобравању годишњих програма у области спорта за 2023. годину, доступно на : <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/7-1-1/odluka-2023.pdf>

Кањижи, има спортских дешавања (пливање, кајак и спортски риболов). Изграђена је пратећа инфраструктура за наутички, сеоски, еко и културни туризам. Бања Кањижа је ресурс са дугогодишњом традицијом у бањском туризму, али и са много потенцијала за иновације и унапређење услуга. Развијена је мрежа смештаја са више од 100 категоризованих соба у приватним објектима и у функцији је нови гарни хотел. На годишњем нивоу одржава се више од 300 догађаја, програма и манифестација, а развијен је и ловни туризам.

Општина Кањижа	2018	2019	2020	2021	2022
Укупан број туриста	13.312	12.892	6.838	9.000	10.827
Број домаћих туриста	7.960	8.811	5.804	7.084	7.073
Број страних туриста	4.352	4.081	1.034	1.916	3.754
Број ноћења туриста укупно	48.817	52.952	29.506	38.341	52.943
Број ноћења домаћих туриста	38.203	42.315	26.396	31.909	42.510
Број ноћења страних туриста	10.614	10.637	3.110	6.432	10.433

Табела 15: Туристички промет на територији општине Кањижа¹⁰³

Идентификована ограничења у области локалног економског развоја и туризма су: незадовољавајућа туристичка инфраструктура, као и потреба за додатном туристичком сигнализацијом; раст грађевинске индустрије и непланска изградња; недостатак висококвалификованих радника, низак ниво знања српског и страних језика; недостатак стручног кадра у туризму; туристичка понуда није довољно разграната с обзиром на туристичке ресурсе који постоје.¹⁰⁴

¹⁰³ ДевИнфо Кањижа 2018-2023

¹⁰⁴ План развоја: Туризам: http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

5. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И АКТИВНОСТИ

Анализа стања родне равноправности у Кањижи показује да постоје одређени проблеми и изазови, односно, могућности за побољшање, као и да је општина Кањижа решена да се посвети овим изазовима и да омогући побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности.

На основу резултата анализе тренутног стања, а имајући у виду да је општи циљ овог документа побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности у Кањижи, дефинисани су посебни стратешки циљеви и активности које ће у периоду важења акционог плана допринети остварењу постављених циљева. Посебни стратешки циљеви односе се на увођење родне перспективе у све локалне политике, мере и активности финансиране из буџета општине Кањижа; спровођење политике једнаких могућности и смањивање постојећих неједнакости; унапређење квалитета живота у општини, кроз унапређење услуга социјалне заштите; побољшање доступности и квалитета здравствене заштите; подршку запошљавању и самозапошљавању жена; унапређење безбедности свих грађана и смањивање насиља према женама, као и унапређење квалитета живота у Кањижи.

ОПШТИ ЦИЉ:

Побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности у Кањижи.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

1. Увођење родне перспективе у све локалне политике, мере и активности финансиране из буџета општине Кањижа.
2. Спровођење политике једнаких могућности и смањивање постојећих неједнакости између жена и мушкараца у (само)запошљавању, економским мерама и подстицајима, као и унапређење квалитета и доступности здравствене и социјалне заштите;
3. Унапређење безбедности свих грађана, а посебно жена у заједници;
4. Унапређење квалитета живота у Кањижи, а посебно унапређење квалитета живота жена, укључујући жене из вишеструко дискриминисаних група.

ПОСЕБНИ ЦИЉ 1. Увођење родне перспективе у све локалне политике, мере и активности финансиране из буџета општине Кањижа

Мере	Активности	Индикатори	Очекивани резултати	Носиоци активности	Остали актери	Рок	Потребни ресурси
Увођење родне перспективе у рад општине	Израда плана управљања ризицима од повреде родне равноправности	Израђен план	ЈЛС испуњава обавезе из ЗРР и адекватно управља ризицима од повреде РР	ЈЛС, Комисија за РР, лице задужено за РР		2024.	Буџет општине
	Прикупљање и родна анализа података приликом израде стратешких и других докумената општине Кањижа	Израђене родне анализе	ЈЛС има податке о родним неједнакостима у областима у којима се израђују локална стратешка и друга документа	ЈЛС, Комисија за РР, лице задужено за РР, руководиоци одељења	Установе и ЈП	Од 2024. континуирано	Буџет општине, донаторска средства
	Укључивање родне перспективе у сва стратешка и друга документа општине Кањижа	Број стратешких и других докумената општине у које је укључена родна перспектива	ЈЛС боље одговара на потребе свих грађана/ки	Општинска управа, Комисија за РР, лице задужено за РР, руководиоци одељења	Установе и ЈП НВО Експерти/киње	Од 2024. континуирано	Буџет општине

Постављање услова/критериј ума укључивања родне перспективе у све конкурсе које финансира општина	Број конкурса у којима је услов/критериј ум укључивање родне перспективе	Општина Кањига боље одровара на потребе свих грађана/ки	Општинска управа, Комисија за РР, лице задужено за РР, руководиоци свих одељења, одељења за буџет и финансије, за привреду и ЈЕР	НВО	Од 2024. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства
	Увођење родно осетљивог језика у документа општине Кањика	Број докумената општине Кањика у којима се користи родно осетљив језик	Општинска управа (сви запослени), Комисија за РР, лице задужено за РР	НВО Експерти/ киње	Од 2024. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства
	Едукација на тему родне равноправности и увођења родне перспективе за запослене у општини	Број организованих обука годишње Број запослених који су похађали обуке, по полу Проценат запослених који су повећали ниво знања, по полу	Подигнути капацитети запослених у општинској управи за бављење питањима родне равноправнос ти и увођења родне перспективе	Комисија за РР, лице задужено за РР, сви запослени у општинској управи Координа ционо тело за родну равнопра вност (ЈТРР) СКТО НВО Експерти/ киње	Од 2024. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства

Подизање
капацитета
запослених у
општини

	Едукација запослених у општинској управи о дискриминацији жена, сексуалном узнемиравању и мобингу, укључујући специфичности положаја одређених група жена које су у ризику од вишеструке дискриминације	Број организованих обука годишње Број запослених који су похађали обуке, по полу Проценат запослених који су повећали ниво знања, по полу	Повећана информисаност и подигнути капацитети запослених у општинској управи о наведеним темама	Комисија за РР, лице задужено за РР, сви запослени у Општинској управи	КТРР Поверени к за заштити равнопра вности (ПЗР) СКГО НВО Експерти/ киње	Од 2024. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства
Оснаживање локалних механизма за родну равноправност	Обуке за чланове Комисије и Савета за РР и лице задужено за РР	Број обука годишње Број чланова комисије и савета који су похађали обуке, по полу Проценат чланова комисије и савета који су повећали ниво знања, по полу	Чланови Комисије и Савета за РР и лице задужено за РР повећали ниво компетенција за питања у вези са родном равноправно шћу	Комисија за РР Савет за РР Лице задужено за РР	КТРР ПЗР СКГО НВО Експерти/ киње	Од 2024. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства

Успостављање сарадње свих актера у општини Кањижа задужених за родну равноправност	Број институција, установа и ЈП	Успостављен механизам сарадње	Број одржаних састанака годишње	Успостављена сарадња свих актера у општини Кањижа задужених за РР доприноси ефикасности мера и активности ЛАП РР	Комисија за РР Лице задужено за РР	Лица задужена за РР у установама и ЈП	Од 2024. континуирано	Буџет општине
Извештавање о резултатима имплементације ЛАП-а за РР	Одржана седница Општинског већа на којој се дискутује о примени ЛАП-а	Одржана седница Скупштине на којој се дискутује о примени ЛАП-а	Општинско веће и одборници Скупштине информисани о резултатима примене ЛАП-а	Комисија за РР	Органи Општине, Савет за РР, орг. јединица општинске управе задужена за информисање и протокол	Од 2024. континуирано	Буџет општине	
	Годишњи извештај доступан	Проценат остварености планираних активности						

Женска одборничка мрежа и Савет за родну равноправност промовишу мере и активности из ЛАП РР	Број састанака женске одборничке мреже посвећен спровођењу ЛАП-а, годишње	Женска одборничка мрежа и Савет за РР имају активну улогу у промоцији родне равноправности и дају допринос ефикасном спровођењу ЛАП-а	Женска одборничка мрежа, Савет за родну равноправност	Комисија за родну равноправност, лице задужено за родну равноправност	Од 2026.	Буџет општине
Број предлога упућен Већу и/или Скупштини Општине, годишње	Број медија	Обезбеђена је већа видљивост теме родне равноправности, а грађани/ке су боље информисани о активностима на унапређењу родне равноправности	Комисија за РР, лице задужено за РР, орг. јединица општинске управе задужена за информисање и протокол	Локални и регионални медији Сви актери укључени у спровођење ЛАП РР	Од 2024. континуирано	Буџет општине
Континуирана промоција спровођења локалног акционог плана	Број медијских садржаја Начин на који су медији извештавали					

Учешће општине Кањига у регионалним и националним иницијативама у вези са промовисањем и применом Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу	Број регионалних иницијатива Број националних иницијатива Број медијских прилога	Општина Кањига даје активан допринос примени и промоцији Европске повеље о родној равноправнос ти на локалном нивоу	Комисија за РР, орг. јединица општинске управе задужена за информисање и протокол	СКГО Медији	Од 2024. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства
---	---	---	---	--------------------	------------------------------	---

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2. Спровођење политике једнаких могућности и смањивање постојећих неједнакости између жена и мушкараца у (само)запошљавању, економским мерама и подстицајима, као и унапређење квалитета и доступности здравствене и социјалне заштите

Мере	Активности	Индикатори	Очекивани резултати	Носиоци активности	Остали актери	Рок	Потребни ресурси
Смањење неједнакости у (само)запошљавању, економским мерама и подстицајима	Испитивање потреба жена у вези са додатним обукама и образовањем у циљу (само)запошљавања	Урађена анализа испитивања потреба	Општина информисана о потребама жена	Комисија за РР	НСЗ НВО Експерти/киње	Од 2024. континуирано	Буџет општине, донаторска средства
	Организовање обука намењених женама, у односу на резултате испитивања потреба	Број обука Број полазница обука	Жене са територије Општине имају више знања и вештина за	Општина Кањига, Обр.-културна установа „Снежа“, Информаци.	Средња школа НСЗ НВО	Од 2025. континуирано	Буџет општине, донаторска средства

		(само)запошљ авање	центар за развој Потиског региона	Експерти/ киње		
Финансирање програма намењених економском оснаживању жена, посебно жена из вишеструко маргинализован их група	Износ обезбеђених средстава годишње	Жене са територије Општине укључујући и жене из вишеструко маргинализов аних група имају повећане шансе за економску независност	Општина, Комисија за РР, Одељење за буџет и финансије,	НСЗ ЦСР Канцелар ија за младе НВО	Од 2024. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства
	Удео жена из вишеструко маргинализова них група у укупном броју жена које су добиле средства					
	Број новоформиран их привредних друштвава/пред узетница годишње					
Организовање курсева српског језика	Број обука годишње Број полазника, по полу	Жене и мушкарци са територије Општине имају побољшано знање српског	Општина, Комисија за РР, Канцеларија за младе, Обр-културна установа „Спеса”	Школе МЗ НВО	Од 2025. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства

		језика				
Организовање основних информатичких обука	Број обука годишње Број полазника, по полу	Жене и мушкарци са територије Општине имају побољшане информатичке вештине	Општина, Комисија за РР, Канцеларија за младе, Обр-културна установа „Спеса“	НСЗ Школе МЗ	Од 2024. континуирано	Буџет општине, донаторска средства
Информисање о могућностима преквалификације и доквалификације, као и информисање о могућностима покретања сопственог бизниса	Број догађаја годишње Број учесника, по полу Удео учесника из вишеструко маргинализованих група у укупном броју учесника, по полу	Грађани и грађанке боље информисани о могућностима преквалификације и доквалификације и могућностима покретања сопственог бизниса	Општина, Комисија за РР	НСЗ Удружења предузетника Школе МЗ НВО	Од 2025. континуирано	Буџет општине
Промоција женског предузетништва	Број догађаја годишње Број предузетница које учествују у догађаја, по	Већа присутност и видљивост предузетница и женског предузетништва у Општини	Општина, Комисија за РР, орг. јединица општинске управе задужена за информисање и протокол	Привредна комора Удружења предузетника Медији	Од 2025. континуирано	Буџет општине, донаторска средства

Испитивање потреба жена на селу о неопходној подршци и подстицајима за останак на селу	полу			Струковна удружења		
	Број медијских прилога	Општина информисана о потребама жена на селу	Општина, Комисија за РР, Одељење за буџет и финансије, Одељење за привреду и локални економски развој	КТРР НВО Експерти/киње	2024.	Буџет општине, донаторска средства
	Урађена анализа потреба	Општина боље одговара на потребе жена на селу	Општина, Комисија за РР, Одељење за буџет и финансије, Одељење за привреду и ЈЕР	НСЗ НВО	Од 2025. континуирано	Буџет општине, донаторска средства
Креирање и финансирање посебних програма/мера који одговарају потребама живота на селу	Број креираних посебних мера/програма	Број корисница креираних програма/мера				
Информисање о доступној здравственој заштити, посебно жена из вишеструко маргинализован их група	Број догађаја годишње	Грађани/ке боље информисани о доступној здравственој заштити	Општина, Комисија за РР, Савет за здравље	МЗ Дом здравља НВО	Од 2024. континуирано	Буџет општине, донаторска средства
	Број учесника догађаја, по полу					
	Удео жена из вишеструко маргинализованих група у					

Унапређење квалитета и доступности здравствене заштите	укупном броју учесника	Подигнута свест грађана/ки о важности превентивних прегледа и очувања опшег и репродуктивног здравља	Општина, Комисија за РР	Медији	Од 2024. контину ирано	Будет општине, донаторска средства
Подизање свести жена и мушкараца о важности превентивних прегледа и очувања опшег и репродуктивног здравља	Број догађаја Број медијских прилога Број израђених информативних материјала	свест грађана/ки о важности превентивних прегледа и очувања опшег и репродуктивн ог здравља	Општина, Комисија за РР Савет за здравље	Медији Дом здравља МЗ НВО	Од 2024. контину ирано	Будет општине, донаторска средства
Информисање дечака и девојчица о сексуалном и репродуктивном здрављу и заштити, о ризицима и болестима	Број догађаја Број учесника, по полу и узрасту	Подигнут степен информисаности дечака и девојчица о сексуалном и репродуктивном здрављу и заштити, о ризицима и болестима	Општина, Комисија за РР Савет за здравље Савет за културу и образовање	Дом здравља Канцелар ија за младе Основнеи средње школе НВО	Од 2025. контину ирано	Будет општине, донаторска средства
Организовање превентивних здравствених прегледа у насељеним местима	Број догађаја годишње Број урађених превентивних прегледа, по полу	Унапређен приступ здравственој заштити грађана/ки у насељеним местима	Општина, Комисија за РР Савет за здравље	Дом здравља МЗ НВО Медији	Од 2024. контину ирано	Будет Општине

Удео особа из вишеструко маргинализованих друштвених група у укупном броју урађених превентивних прегледа, по полу					
Промоција здравих животних стилова (исхрана, редовни лекарски прегледи, спорт и рекреација)	Број догађаја годишње Број учесника, по полу Број медијских прилога	Подизање свести грађана/ки о важности здравих животних стилова	Општина, Комисија за РР, орг. јединица општинске управе задужена за информисање и протокол	МЗ НВО Дом здравља Спортски клубови/савези	Од 2025. континуирано

Пилотирање нових услуга социјалне заштите, у односу на резултате анализе, укључујући и услуге за жртве насиља	Број нових услуга Број корисника нових услуга, по полу Задовољство корисника нових услуга, по полу	Побољшана доступност социјалне заштите грађанима/кама	Општина, Комисија за РР, ЦСР	ЦСР Пружаоци услуга социјалне заштите НВО	Од 2026. континуирано	Буџет општине донаторска средства
---	--	---	------------------------------	---	-----------------------	-----------------------------------

ПОСЕБНИ ЦИЉ 3. Унапређење безбедности свих грађана, а посебно жена у заједници

Мере	Активности	Индикатори	Очекивани резултати	Носиоци активности	Остали актери	Рок	Потребни ресурси
Унапређење безбедности у заједници	Промоција локалног савета за безбедност	Број догађаја Број медијских прилога Број учесника, по полу	Повећана свест грађана и грађанки о значају питања безбедности у Општини	Општина, Комисија за РР Комисија за РР	МЗ Медији	Од 2026. континуирано	Буџет општине
	Умрежавање свих актера у локалној заједници који се баве питањима безбедности и родне равноправности	Број актера Број одржаних састанака годишње	Безбедност у Општини је један од приоритета	Општина, Комисија за РР, Савет за безбедност	ПУ/ПС Канцеларија за младе НВО	Од 2026. континуирано	Буџет општине
	Испитивање ставова грађана и грађанки о безбедности у	Урађена анализа о безбедности у Општини	Општина информисана о безбедносним	Општина, Комисија за РР, Савет за безбедност	НВО Експерти/киње	2025.	Буџет општине, донаторска средства

<p>Општини</p> <p>Израда плана за побољшање безбедности у Општини у односу на резултате испитивања ставова</p> <p>Побољшање уличне расвете у свим насељеним местима</p> <p>Број МЗ у којима је побољшана улична расвета</p> <p>Организовање радионица са младима у циљу подизања свести о родно заснованом насиљу и безбедности</p> <p>Информисање</p>	<p>проблемима грађана и грађанки</p> <p>Општина боље одговара на безбедносне проблеме грађана/ки</p> <p>Општина, Комисија за РР, Савет за безбедност</p> <p>Установе, и ЈП НВО</p> <p>2025.</p> <p>Буџет општине</p>	<p>Општина, Комисија за РР, Савет за безбедност</p> <p>Општина, Комисија за РР, Савет за безбедност</p> <p>Општина, Комисија за РР, Савет за безбедност</p> <p>ПУ/ПС ЦСР Основне и средње школе НВО</p> <p>ОД 2026. континуирано</p> <p>Буџет општине, донаторска средства</p>	<p>Побољшана безбедност грађана/ки на целој територији Општине</p> <p>Општина, Комисија за РР</p> <p>ЈП „Комунала ц“, приватни партнер (ППП)</p> <p>ОД 2024. континуирано</p> <p>Буџет општине</p>	<p>Број замењених сијалица, годишње</p> <p>Број новопостављених расвете годишње</p> <p>Број одржаних радионица годишње</p> <p>Број младих учесника, по полу</p> <p>Младе жене и мушкарци имају повећану информисаност о родно заснованом насиљу</p> <p>Општина, Грађани/ке</p> <p>Општина,</p>	<p>Број одржаних радионица годишње</p> <p>Број одржаних радионица годишње</p> <p>Број одржаних радионица годишње</p> <p>Број одржаних радионица годишње</p> <p>Број одржаних радионица годишње</p>	<p>Превенција насиља, посебно насиља према женама и девојчицама</p>

грађана/ки о родно заснованом насиљу и могућностима заштите, посебно у сеоским срединама	састака	имају повећану информисаност о родно заснованом насиљу и могућностима заштите	Комисија за РР, Савет за безбедност	ПУ/ПС ЦСР НВО МЗ	континуирано	општине, донаторска средства
	Број учесника, по полу Број МЗ	Локални актери имају повећане капацитете за бављење питањима родно заснованог насиља	Општина, Комисија за РР, Савет за безбедност	КТРР Група за координацију и сарадњу НВО Експерти/киње	Од 2025. континуирано	Буџет општине, донаторска средства
Изградња капацитета локалних актера који се баве питањима родно заснованог насиља	Број одржаних обука годишње Број учесника, по полу Број институција/установа чији представници учествују на обукама					

ПОСЕБНИ ЦИЉ 4. Унапређење квалитета живота у општини Канџижа, а посебно унапређење квалитета живота жена, укључујући жене из вишеструко дискриминисаних група

Мере	Активности	Индикатори	Очекивани резултати	Носиоци активности	Остали актери	Рок	Потребни ресурси
	Испитивање потреба жена у репродуктивном периоду у вези са подршом за рађање деце	Урађена анализа испитивања потреба	Општина информисана о потребама	Општина, Комисија за РР, орг. јединица Општ. управе за социјалну, дечију и здравст.	КТРР НВО Експерти/киње	2025.	Буџет општине, донаторска средства

Повећање доступности културних садржаја	У односу на резултате испитивања потреба, пилотирање нових услуга или увођење других видова подршке	Број нових услуга Број корисница нових услуга	Општина боље одговара на потребе жена у репродуктивн ом периоду у вези са подршом за рађање деце	Општина, Комисија за РР, Одељење за буџет и финансије, орг. јединица Општ. управе за социјалну, дечију и здравств. заштиту	Експерти/ киње НВО Канцелар ија за младе ЦСР	Од 2026. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства
	Повећање броја културних садржаја у насељеним местима	Број културних дешавања у насељеним местима	Повећано задовољство жена и мушкараца културном понудом	Општина, орг. јединица Општ. управе за послове културе	МЗ Медији Установе у области културе	Од 2024. контину ирано	Буџет општине, донаторска средства
Повећање доступности	Повећање културних садржаја којима се промовише женски допринос у култури	Број културних дешавања Број посетилаца, по полу	Женски допринос култури и женско стваралаштво боље промовисано	Општина, орг. јединица Општ. управе за послове културе	Комисија за РР Медији	Од 2025. контину ирано	Буџет општине ,донаторска средства
	Промоција важности спорта	Број организованих	Подигнута свест грађана	Општина, Комисија за РР,	Спортски клубови/с	Од 2024. контину	Буџет општине

спортских активности и садржаја	за девојчице	дотађаја	и грађанки о важности бављења девојчица спортом	орг. јединица Општ. управе за послове спорт	авези НВО Медији	ирано	
	Промоција рекреације и рекреативног бављења спортом	Број организованих дотађаја Број учесника дотађаја, по полу	Подигнута свест грађана и грађанки о важности рекреације и рекреативног бављења спортом	Општина, Комисија за РР, орг. јединица Општ. управе за послове спорт, орг. јединица општинске управе за протокол и информисање	Спортски савез/клубови Медији МЗ НВО	Од 2024. континуирано	Буџет општине
	Организовање женских спортских и рекреативних дотађаја	Број дотађаја годишње Број учесница дотађаја	Популаризација бављења спортом и рекреацијом за жене	Општина, Комисија за РР, орг. јединица Општ. управе за послове спорт	Спортски клубови/савези Медији МЗ НВО	Од 2025. континуирано	Буџет општине, донаторска средства

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
Општина Кањижа
Скупштина општине Кањижа
Број: 5-16/2023-1
Дана: 23.11.2023.

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
Општина Кањижа
Скупштина општине Кањижа
Председник Скупштине општине
Роберт Лацко

